

vergadering **C115**
zittingsjaar 2023-2024

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Wetenschap en Innovatie

van 18 januari 2024

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de toekomst van de dienstencheques – 795 (2023-2024)	3
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de lessen die kunnen worden getrokken uit 35 jaar Vlaams activeringsbeleid – 694 (2023-2024)	
VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het Vlaams arbeidsmarktcongres 2023 – 707 (2023-2024)	7
VRAAG OM UITLEG van Thijs Verbeurgt aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over nieuwe onregelmatigheden bij tewerkstelling door een onderaannemer in de haven van Antwerpen – 748 (2023-2024)	15
VRAAG OM UITLEG van Thijs Verbeurgt aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de terugvordering van subsidies bij een dienstenchequebedrijf – 750 (2023-2024)	18
VRAAG OM UITLEG van Thijs Verbeurgt aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de uitbetaling van de jobbonus – 849 (2023-2024)	
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de jobbonus – 876 (2023-2024)	20
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de hervorming van de tijdelijke werkloosheid – 875 (2023-2024)	26
VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de toegang tot federale databanken in het kader van de controles op de coronasteun – 780 (2023-2024)	28
VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over een transformatiegericht innovatiebeleid – 879 (2023-2024)	33

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de toekomst van de dienstencheques – 795 (2023-2024)

Voorzitter: de heer Stijn De Roo

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Dank u wel, voorzitter, u ziet er opmerkelijk goed uit vandaag.

Over de toekomst van de dienstencheques hebben we hier al meermaals van gedachten gewisseld. De sector die toch 1,6 miljard euro Vlaams belastinggeld krijgt, blijft het moeilijk hebben met haar rentabiliteit. Het blijft stormen in die sector.

Ik ben even de historiek nagegaan. In 2020 hebben wij een resolutie goedgekeurd om de rentabiliteit en de werkbaarheid in de dienstenchequesector te gaan versterken. Toen heeft toenmalig minister Crevits op onze vraag de toelage voor 100 procent geïndexeerd. U weet dat de lonen van de poetshulpen telkens 'voor de volle pot' geïndexeerd werden, maar de toelage ging maar voor 74 procent mee. Eigenlijk verdampte de marge van die sector dus per index of met de inflatie. Er zijn in 2022 en 2023 nog maatregelen genomen. Per cheque betaalt de consument nu 9 euro; 1,8 euro is fiscaal aftrekbaar. Per gepresteerd uur zitten we met een inruilwaarde van een 26,98 euro, waarvan 17,98 euro voor de overheid is.

Net voor het nieuwe jaar zeiden de werkgeversfederaties van de dienstenchequebedrijven, Federgon, en van de dienstenchequeondernemingen (DCO's), Vlaams Platform DCO, eenzijdig de cao voor de eindejaarspremie op waardoor een tienduizendtal huishoudhulpen volgend jaar geen premie meer zouden ontvangen. De vakbonden zijn boos en kijken naar ons om de werkgevers daarop aan te spreken.

U stelde zelf, minister, dat de financiering van het stelsel van de dienstencheques moet worden hervormd; u stelde, onder andere, het fiscaal voordeel in vraag. Die middelen zouden dan, volgens u, kunnen worden geïnvesteerd in de lonen van de huishoudhulpen en de dienstenchequebedrijven.

Tegelijkertijd zagen we ook dat dienstenchequebedrijf Trixxo twaalf strijkateliers in Wallonië sluit. Reden voor die sluiting is blijkbaar dat de Waalse Regering zou hebben beslist om de administratieve vergoeding die sommige bedrijven zoals onder meer Trixxo bijkomend aanrekenen, te schrappen. In ruil daarvoor werd wel de waarde van de cheque verhoogd van 9 euro naar 10 euro, maar volgens Trixxo is het financieel onhoudbaar om nog rendabel te zijn. In Vlaanderen hebben we de vergoeding voor strijkdiensten onlangs verhoogd van 1,5 naar 2,5 euro per cheque.

Een: wat zijn de belangrijkste conclusies en tendensen van de nieuwe rentabiliteitsmonitor dienstencheques van het Departement Werk en Sociale Economie (DWSE)? Zijn er daar nog nieuwigheden?

Twee: hebt u ondertussen inzake de opzegging van de cao voor de eindejaarspremie nog nieuws vernomen of stappen genomen?

Welke initiatieven kunnen we nog deze legislatuur nemen om die rentabiliteit te garanderen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega, het is inderdaad een thema dat hier al vaak de revue gepasseerd is. Het is ons inderdaad bekend dat er toch heel wat zorgen zijn omtrent de financiële situatie van heel wat dienstenchequeondernemingen. De eerste resultaten van het rendabiliteitsverslag wijzen er inderdaad op dat het netto bedrijfsresultaat in de sector in 2022 aanzienlijk is gedaald. Dit ligt dus in lijn met wat Graydon vaststelde in een analyse die ook uitgevoerd werd in opdracht van de werkgevers.

Zoals intussen ook bekend – ik heb dat hier ook al meerdere keren gezegd en het is ook in de media verschenen – heb ik tijdens de begrotingsbesprekingen van afgelopen september 2023 voorgesteld om structureel iets te doen aan die financiële huishouding, maar in deze regering was er de afspraak om deze legislatuur niets te doen aan de prijs van de cheque. Desalniettemin ben ik van mening dat dat 'as soon as possible' noodzakelijk is en ik moet eerlijk toegeven dat ik toch heel wat bijval gekregen heb voor dat idee om die fiscale aftrek weg te laten, omdat ook heel wat gezinnen vandaag beseffen dat 7,20 euro per uur bijzonder laag is. En dan ik druk me diplomatisch uit. De vraag is wie daarvoor nog zijn bed uitkomt. Dat is zeer, zeer weinig en al tien jaar niet meer aangepast. Men betaalt vandaag 9 euro en recupereert dus achteraf 1,8 euro. Dat is zeer weinig.

Ik denk dat het op zich wel nodig is om naar die structurele versterking te kunnen gaan, die recurrent tussen de 250 en 300 miljoen kan opleveren, en dat moet dan, wat mij betreft, ook gaan naar de versterking van die lonen van onze huishoudhulpen enerzijds, en anderzijds ook naar de sector in zijn geheel. Dat is mijn kijk erop, die ik graag herhaal.

In de context van die begrotingsbesprekingen hebben we dus ook beslist om die 50 miljoen te injecteren in de sector. Dat is wat we ook gedaan hebben, rechtstreeks naar die bedrijven toe, met tussen de 20 en de 25 procent naar het personeel, om de bedrijven tijdelijk extra financiële zuurstof te geven en tegelijkertijd een koopkrachtmaatregel te geven aan de werknemers.

De eindejaarspremie zag ik als een signaal. Vanmiddag hebben we een afspraak met Federgon – het is dus zeer actueel. We gaan met hen in gesprek om te luisteren naar hun zorgen, noden en de redenen van het eenzijdig opzeggen van de cao's, waaronder diegene die de modaliteiten regelt voor het toekennen van de eindejaarspremie. De eindejaarspremie voor 2024 is nog verzekerd. Zoals gezegd gaan we daarover vandaag in overleg.

De offerteperiode voor de berekening van die eindejaarspremie vangt aan op 1 juli van het vorige kalenderjaar, tot en met 30 juni van het huidige jaar. Die was dus al lopende op het moment dat de cao werd opgezegd. Ik ben, vanuit mijn hoedanigheid en bevoegdheden, niet bij machte om die loon- en arbeidsvoorwaarden mee te onderhandelen. Dat is federale materie. Maar ik kan natuurlijk wel werken aan de financiële ademruimte binnen de sector. Dat gebeurt, wat mij betreft, in eerste instantie – en minstens – met het afschaffen van het fiscaal voordeel. Het sociaal akkoord kan dan ook wat extra ademruimte geven aan alle betrokkenen.

In afwachting van die grondige hervorming van dat financieringsmodel kan ik de sociale partners alleen maar aanmoedigen, en ik ga dat ook zeker doen, om zo snel mogelijk rond de tafel te gaan, want het is ook daar wat bekoeld – ook dat is een diplomatische uitdrukking. Alleen op die manier gaan we tot een structurele versterking van die sector komen. Op korte termijn gaan we uitnodigen om die periode te overbruggen en ervoor zorgen dat de uitbetaling van de eindejaarspremie gegarandeerd blijft, ook na 2024.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Dank u. Eerst en vooral wil ik ook vanuit onze fractie, de N-VA, mijn grootste respect betuigen aan alle huishoudhulpen. Ik heb al meermaals gezegd dat dat mensen zijn die aan gemiddeld lage lonen werken, die kleine verschillen ondervinden tussen niet-werken en wel werken, maar die toch heel bewust de keuze maken om te gaan werken.

Twee: het systeem van de dienstencheques is een goed systeem, een interessant systeem. We zijn daarmee eigenlijk vrij uniek in de wereld. Ik denk niet dat er andere overheden zijn dan de Waalse, de Brusselse en de Vlaamse, die huishoudhulp zo hard subsidiëren, die daar zo hard in tussenkomen. Ik zie dat een stuk als een compensatie voor de hoge federale lasten op arbeid. Mensen die vandaag in Vlaanderen of in België werken, worden plat belast. Als je 100 euro verdient, gaat 54 euro naar de gulzige, vraatzuchtige overheid. Een van de manieren om dat wat te compenseren en om mensen een betere 'work-life balance' te geven, zijn net die dienstencheques, waarmee we op een heel betaalbare manier – zeer goedkoop – huishoudhulp aanbieden en tegelijk veel mensen uit het zwartwerkcircuit kunnen houden. We hebben er dus alle baat bij om dat systeem te kunnen handhaven.

De vraag is natuurlijk hoe we dat gaan handhaven, want ook uit uw antwoord blijkt dat alle knipperlichten op rood staan. U zegt dat we het fiscaal voordeel moeten afschaffen en de cheque wat duurder moeten maken. Anderen zeggen dat er meer belastinggeld naartoe moet vloeien. Dat moet allemaal kaderen binnen een grote fiscale hervorming die er vooral niet mag toe leiden dat de werkende Vlaming meer zal moeten betalen. Volgens mij zal het vooral aan de volgende Vlaamse Regering zijn om die knopen door te hakken. Maar zomaar zeggen: "We gaan de cheque wat duurder maken", dat is het doorschuiven naar de werkende Vlaming. Ik denk dat het met andere compensaties zal moeten gebeuren.

In die zin is mijn vraag: vreest u dat er ongelukken gaan gebeuren in die sector tussen nu en september/oktober 2024, wanneer er hopelijk een nieuwe Vlaamse Regering is?

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Ik sluit me aan bij de collega in verband met de dienstencheques. Men heeft die ooit ingevoerd omdat er heel veel zwartwerk gebeurde in de poetssector, om dat aan te pakken, zodat die mensen ook rechten konden opbouwen en er minder zwartwerk in de sector zou gebeuren. Als we nu die fiscale voordelen gaan afschaffen, zetten we er dan de deur niet opnieuw voor open dat die mensen weer sneller in het zwartwerkcircuit gaan instappen? Dat was mijn bijkomende vraag.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Ik heb zelf straks ook nog een vraag over de dienstencheques, maar wil toch ingaan op het laatste wat collega Ronse zei. Er werd gevraagd of de minister vreest dat er ongelukken gaan gebeuren in die sector. Collega Ronse, er gebeuren vandaag al ongelukken in die sector. Mijn vraag straks gaat daarover, over hoe bepaalde bedrijven er de kantjes af lopen, maar vooral bij het personeel gebeuren er vandaag ongelukken. De uitval in die sector is gigantisch. Minister, in die zin ben ik het met u eens dat we toch echt wel eens grondig moeten nadenken over hoe we die sector organiseren. Ik vind dit nog altijd een succesverhaal wat de strijd tegen zwartwerk, tegen niet-georganiseerde arbeid betreft, met toch ook wel grote gevolgen voor de bescherming van de werknemers, maar het systeem heeft ook wel zijn prijs, namelijk een zeer

grote uitval in de sector en bedrijven, ondernemers die ervoor kiezen om in een zwaar door de overheid gesubsidieerde sector actief te worden, en vervolgens vinden dat ze zich niet aan de regels moeten houden. Ik vind dus dat we de toekomst van die sector grondig moeten bekijken. Ik vind dat we ook lessen kunnen leren van de andere deelstaten, waar men al hervormingen heeft doorgevoerd, dat we eens moeten bekijken wat de impact is van bepaalde hervormingen. We mogen niet over één nacht ijs gaan. We moeten alle aspecten van de dienstenchequesector zonder taboes durven te bekijken en ervoor zorgen dat de sector rendabel en duurzaam is voor personeel en bedrijven, en ook voor de klanten aantrekkelijk blijft.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik zal daar heel duidelijk in zijn. Als we hulde brengen aan onze huishoudhulpen, en terecht, dan vind ik niet dat we 7,2 euro kunnen aanvaarden als het uurbedrag dat wordt betaald aan mensen die 750.000 van onze gezinnen wekelijks komen ondersteunen bij belangrijke taken in het huishouden. 7,2 euro, dat bedrag is al tien jaar niet meer geïndexeerd, dus dat moet omhoog wat mij betreft. De impact daarvan is beperkt. We zien dat dat bijvoorbeeld in Wallonië geen massale verschuiving naar zwartwerk teweegbrengt. Die 1,8 euro die men verliest bij de afschaffing, bij de fiscale hervorming is wat mij betreft absoluut nodig voor de opstap naar een structurele versterking van de sector. Ik denk dat het leeuwendeel van alle gezinnen bereid is om de 9 euro die ze vandaag betalen voor de kwaliteitsvolle ondersteuning van het gezin, ook te blijven betalen, maar dat dan niet terug te krijgen via de belastingen. Ik wil er heel duidelijk in zijn dat dat ook onze lijn zal blijven. Als het aan ons ligt, moet daar structureel op ingrijpen een deel zijn van een volgende regeerakkoord. Ik ben het er ook volledig mee eens dat als er één hervorming nodig is in dit land, dat een fiscale hervorming is waarbij het verschil tussen werken en niet-werken groter wordt. Ik denk dat dat de basis is om heel dat model dat we in de loop der tijd hebben opgebouwd, onze sociale zekerheid, betaalbaar te houden en ook om mensen die vandaag niet beroepsactief zijn, meer te kunnen activeren dan we daar vandaag in slagen. Daarvoor is die hervorming zeker nodig. Ik antwoord dus ja op die vraag. Ik denk dat ik hiermee duidelijk heb weergegeven hoe wij en ik tegenover de hervorming van die sector staan, die – nogmaals – elke dag zo belangrijk is voor heel veel Vlaamse gezinnen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik wil toch een kleine nuance aanbrengen. Wij betalen als samenleving 27 euro, het is te zeggen 26,98 euro, per uur en geen 7,2 euro. De 7,2 euro is hetgeen de burger na aftrek betaalt. Maar alle middelen die betaald worden, zijn ook belastinggeld. Dat is ook geld van de burger. Ik vind dat we toch heel omzichtig moeten omgaan met het afschaffen van de fiscale aftrek of de verhoging van die prijs omdat we dan, ook al is het een miniem bedrag, opnieuw de werkende Vlaming extra belasten. Als je zoiets doet en je wilt het dienstenchequeverhaal duurzaam maken, dan moet dat kaderen in een operatie die ervoor zorgt dat de werkende Vlaming van de 100 euro die hij of zij verdient, geen 54 euro meer moet afgeven aan Vadertje Staat.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de lessen die kunnen worden getrokken uit 35 jaar Vlaams activeringsbeleid – 694 (2023-2024)

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het Vlaams arbeidsmarktcongres 2023 – 707 (2023-2024)

Voorzitter: de heer Stijn De Roo

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Op 4 december heeft er een arbeidsmarktcongres plaatsgevonden in het kader van 35 jaar Vlaams arbeidsmarktbeleid. Centraal stond daar uiteraard hoe we die werkzaamheidsgraad gaan verhogen. Wat geen geheim is, denk ik, is dat we vooral moeten kijken naar mensen die langdurig ziek zijn. Al die zaken hebben toch een serieuze impact op wat VDAB moet doen. Die VDAB moet ook voor een stuk uit zijn comfortzone treden, en zo meer. Dat zijn allemaal zaken die toch niet nieuw zijn.

Wij hebben hier op 20 mei 2020 een decreet goedgekeurd dat VDAB ook een nieuwe rol geeft, een bredere rol, en de kans geeft om zich te ontpoppen als de Vlaamse arbeidsregisseur. VDAB heeft eind november gecommuniceerd dat hij sinds 2019 ongeveer 200.000 niet-beroepsactieven aan de slag heeft geholpen. Dat gaat over mensen met een leefloon, een ziekte-uitkering of helemaal geen uitkering. Sinds 2019 hebben er 360.000 niet-beroepsactieven zich ook ingeschreven bij VDAB. Opvallend is dat de traditionele doelgroep, namelijk uitkeringsgerechtigde werklozen, nu nog maar 49 procent bedraagt van alle ingeschrevenen bij VDAB. Collega's, dat is toch vrij merkwaardig? Allee, niet merkwaardig, dat is toch goed dat de uitkeringsgerechtigde werklozen niet meer de meerderheid zijn van de mensen die zijn ingeschreven bij VDAB. Dat betekent dat langdurig zieken, leefloners en niet-uitkeringsgerechtigden ook de weg vinden naar VDAB en hopelijk ook snel aan het werk worden geholpen.

Vandaar een aantal vragen. Die 35 jaar Vlaams werkgelegenheidsbeleid, minister, als er zo één iets is wat u opvalt, wat is dat dan? Wat is uw belangrijkste conclusie? Tijdens het arbeidsmarktcongres werd ook aangegeven dat de focus vandaag heel fel ligt op het activeren van de niet-beroepsactieven. Jan Denys gaf ook aan om heel realistisch te zijn en niet te hoge verwachtingen te koesteren naar die groep. Hij zegt dat hooguit 5 procent van de niet-beroepsactieven toeleidbaar zou zijn naar werk. Uit gepresenteerde onderzoeken blijkt ook dat de arbeidswens van de niet-beroepsactieven, in het bijzonder huisvrouwen en -mannen en arbeidsongeschikten, zeer laag is. Hoe kan dat worden omgebogen? Bent u het eens met die realitycheck van Jan Denys? En hoe gaan we daarmee om?

De klemtoon ligt ook heel erg op het verhogen van de productiviteit en de inzet van technologie en innovatie. Zijn daar ook stappen die we kunnen nemen?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Collega Ronse heeft de situatie net geschetst. Op 4 december was er dat congres. Er zijn daar heel wat interessante dingen aan bod gekomen. Ik denk dat we daar echt een paar commissievergaderingen mee zouden kunnen vullen. Maar ik heb daar enkele vragen over. Ik zal meteen ook overgaan tot de vragen. Het zijn er een vijftal.

Aansluitend bij collega Ronse, wat zijn voor u als minister de belangrijkste lessen die u zelf meeneemt uit het arbeidsmarktcongres? Wat is u daar opgevallen? Wat vindt u zeker iets om mee te nemen de komende maanden en belangrijk om mee te nemen naar een volgende legislatuur?

Het aantal arbeidsongeschikten is fors toegenomen: 250.000 mensen in Vlaanderen zijn langdurig ziek. In de aanpak van deze problematiek is prioriteit nummer één preventie en werkbaar werk. Verschillende sprekers waren het erover eens dat daar de ambitie hoger mag zijn om daar in Vlaanderen meer op in te zetten. Mijn vraag daarover is welke concrete acties u nog deze legislatuur plant op te starten, dus om de ambitie daarin te verhogen.

In de benadering van de arbeidsreserve is er volgens verschillende sprekers te weinig aandacht voor de drempels waar heel wat individuen op botsen. Dat gaat over betaalbare kinderopvang, mobiliteit, discriminatie, enzovoort. Welke transversale maatregelen denkt u dat de Vlaamse Regering hierover moet nemen en wat stelt de Vlaamse Regering hier ook tegenover op dit moment?

Kathy Goffin van IDEA Consult gaf enkele concrete pijnpunten mee over de activering van leefloongerechtigden. Bij VDAB zou er te weinig voeling zijn met de doelgroep en de specifieke noden. Welke bijkomende maatregelen zijn voorzien bij VDAB om leefloongerechtigden naar het werk te begeleiden?

Tot slot heb ik nog een vraag over de opleidingskloof. Uit cijfers van het Steunpunt Werk blijkt dat kwetsbare profielen ook hier uit te boot vallen. Niet iedereen krijgt dezelfde kansen. Willem De Klerck van het departement Werk heeft het over een arbeidsmarkt met twee snelheden. Hoe gaat u dit keren en hoe gaat u dit mooi allemaal met dezelfde snelheid laten verlopen? Ik kijk uit naar uw antwoorden.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, dank u wel voor de bijzondere interesse in de uitkomst van het arbeidsmarktcongres en in alle thema's die daar zijn besproken. Het was inderdaad een speciale editie dit jaar, naar aanleiding van het 35-jarige bestaan van VDAB.

Jullie stellen heel wat vragen. Inderdaad, collega Annouri, zoals je zegt, zou je heel wat commissievergaderingen kunnen vullen met alle thema's, elementen en zaken die aan bod zijn gekomen op het arbeidsmarktcongres.

Eerst en vooral wat de lessen betreft die daaruit kunnen worden getrokken. Wat mezelf betreft, is er toch wel een zeker dubbel beeld bijgebleven als je de voorbije 35 jaar weer voor de geest haalt. Aan de ene kant is er in die 35 jaar ontzettend veel ten goede veranderd. Als je bijvoorbeeld gaat kijken naar de evolutie van de werkzaamheidsgraad, dan is die geëvolueerd in positieve zin: van nog geen 60 procent in 1988, tot 77 procent vandaag. Ook de halvering van het aantal werklozen is toch wel sprekend.

We kunnen dus bezorgd zijn over de situatie op de arbeidsmarkt vandaag, en er zijn zeker voldoende redenen om zorgen te hebben. Maar als ik moet kiezen tussen een conjunctuur van hoog oplopende werkloosheid, of de conjunctuur van vandaag, met uiteraard als keerzijde de structurele krapte, dan moeten we toch kiezen voor dat tweede.

Aan de andere kant zijn er heel wat uitdagingen die voor ons liggen. De structurele krapte op de arbeidsmarkt is duidelijk iets wat ons de komende jaren zal blijven bezighouden en echt onze aandacht vraagt, samen met de nog te geringe werkzaamheidsgraad en opleidingsdeelname van bepaalde doelgroepen.

Ik ben het ook eens met de slotboodschap die werd gegeven door Jan Denys. Hij zegt dat het arbeidsmarktbeleid zich meer dan ooit in andere beleidsdomeinen zal afspelen. Het moet meer transversaal aandacht krijgen: ook in Onderwijs, Welzijn en Mobiliteit. Over de grenzen van bevoegdheden heen zullen we dus samen het activeringsbeleid moeten durven blijven herdenken, en ook nieuwe lokale actoren betrekken.

Collega Ronse, u wees ook op de mogelijk lage arbeidswens bij de niet-beroepsactieven en hoe dat kan worden omgebogen. Zoals u weet, ben ik een voorstander om het activeringsbeleid verder te verruimen naar de niet-beroepsactieven. Daar zijn we vandaag ook grondig mee aan de slag.

Maar, dé niet-beroepsactieve bestaat niet. Ik denk ook dat daar een uitdaging ligt voor VDAB, om veel meer gesegmenteerd te werken en om ook beleid rond te voeren in functie van de specifieke eigenschappen en behoeften van die niet-beroepsactieve groepen. Er is bijvoorbeeld een groot verschil tussen de re-integratie van iemand die langdurig ziek is, of de inschakeling van een leefloon-gerechtigde, of het overtuigen van iemand die als huisvrouw of huisman de stap naar de arbeidsmarkt moet zetten.

Ik vind dat we in de eerste plaats de waarde van werk centraal moeten plaatsen, maar daarnaast is het ook vooral maatwerk. In onze beleids- en begrotings-toelichting (BBT) hebt u kunnen lezen wat de plannen zijn op dat vlak. We hebben daar ook al over gedebatteerd in deze commissie:

Het gaat over VDAB, die meer dan vandaag moet uitbreken, naar mensen moet toegaan, naar organisaties moet toegaan, nog meer samenwerkingen moet opzetten met partners. Dan gaat het over werken meer laten lonen op Vlaams niveau via de jobbonus. Maar ik verwijs ook graag dat het ook over een meer structurele hervorming op federaal niveau gaat, over die fiscale hervorming waarbij werken meer moet lonen.

Het verschil tussen werken en niet-werken moet groter zijn om die activering te stimuleren. Dan gaat het over het versterken van het partnerschap met lokale besturen, waaraan we ook samen met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de sociale partners gaan werken. Dan gaat het voor mij ook over de versnelling van de integratie van langdurig zieken.

Die inspanningen beginnen ook te lonen. Als we naar de cijfers kijken, zien we dat in 2019 360.000 niet-beroepsactieven zich inschreven bij VDAB. Tweehonderdduizend mensen gingen aan de slag. Dat is toch niet niets. Dat kan nog beter, maar dat is een werk van lange adem. De koerswijziging is ingezet.

U vroeg ook wat ik zou doen op het vlak van de verhoging van de productiviteit en de inzet van technologie en innovatie. Dat het in de toekomst op een krappe arbeidsmarkt veel meer over productiviteit en innovatie zal moeten gaan, daar ben ik het volmondig mee eens. Vandaag doen we dat bijvoorbeeld door in te zetten op de vaardigheden die nodig zijn om vandaag de noodzakelijke digitale versnelling te maken: een opleidingsoffensief.

We zetten in op inclusieve ondernemingen; we zetten in op sociale innovatie. Er zijn tal van proeftuinen rond werkbaar werk. Dat zijn allemaal maatregelen om de arbeidsmarkt te versterken. Dus enerzijds zorgen voor instroom, maar anderzijds ook vermijden dat er voortijdige uitstroom is.

Het zou te eenvoudig zijn om te stellen dat we nu helemaal weten wat te doen op dat vlak. Dat zal een zorgvuldig uitgebalanceerde beleidsmix moeten worden, op het snijvlak van Economie, Innovatie, Onderwijs en Werk. Op ons initiatief werd dit vraagstuk alvast onderzocht in het VIONA-programma (Vlaams Interuniversitair

Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarktrapportering). Ik verwijs dan heel graag naar het rapport hierover op het kennisplatform van het Departement Werk en Sociale Economie (DWSE).

Collega Annouri, u stelde een vraag over preventie en werkbaar werk. Zoals u weet, is dat een thema dat mij nauw aan het hart ligt. Het is een van de pijlers van het meest recente werkgelegenheidsakkoord, en het zal dat – wat mij betreft, alvast – altijd moeten zijn en blijven om die voortijdige uitstroom te voorkomen. Ik zal niet heel de reeks van maatregelen die we daarrond genomen hebben, opsommen, maar de cijfers zijn duidelijk. We hebben die hier ook al getoond. Uit de werkbaarheidsmonitor blijkt toch dat wij op het goede pad zitten, dat investeringen beginnen te lonen, en dat we samen met ondernemingen, sectoren, sociale partners verder moeten werken om uitval te voorkomen. Ook daar hebben we de nodige aandacht aan geschonken in de meest recente BBT. We werken hier aan een programma samen met de sociale partners voor innovatieve projecten inzake werkbaar werk.

Dan is er de vraag hoe we transversaal met de Vlaamse Regering drempels wegwerken rond bijvoorbeeld kinderopvang, mobiliteit en discriminatie. Dat zijn allemaal drempels richting werk. Opnieuw zal ik niet veel nieuws vertellen. Maar u weet dat we de voorbije jaren fors hebben ingezet op kinderopvang. Het tekort aan kwaliteitsvolle kinderopvang werd door heel veel mensen aangegeven als een enorme drempel om te gaan werken, van deeltijds naar voltijds, of de volledige stap. We hebben de nodige middelen vrijgemaakt om dat structureel te versterken. Daarnaast hebben we ook de nodige stappen gezet met de sectoren rond discriminatie en rond mobiliteit. Op dit moment loopt de VIONA-studie rond de jobbereikbaarheid. Ik verwijs ook nogmaals naar ons beleid om een aantal financiële drempels weg te werken.

Dan was er nog een vraag over de leefloongerechtigden en welke bijkomende maatregelen voorzien zijn. Collega Ronse stelt hieromtrent ook een vraag tijdens deze commissie. U weet dat die verplichte inschrijving voorzien is en dat we via het lokaal activeringspact financiële ondersteuning uittrekken voor lokale besturen die extra inspanningen leveren om leefloongerechtigden aan het werk te helpen. Maar daarnaast loopt er overleg met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de sociale partners over een pact – ‘Samen en lokaal voor werk’ – om het arbeidspotentieel op lokaal niveau verder uit te breiden, en bij uitstek ook om het te hebben over een groep die de lokale besturen zeer goed kennen. Het is mijn overtuiging dat we door samen te werken met het lokale nog betere antwoorden kunnen bieden op die complexe uitdagingen.

Dan is er ook nog de vraag rond de opleidingskloof en hoe we ervoor kunnen zorgen dat we kwetsbare profielen aan boord houden op de arbeidsmarkt. Ik deel die bezorgdheid natuurlijk, en het is een van onze belangrijkste bekommernissen om kansen te geven aan mensen, zeker aan die mensen die minder kansen hebben. Ik geloof dat we een aantal juiste wegen zijn ingeslagen de voorbije jaren. Ik denk aan de sociale economie. Daar hebben we de omslag gemaakt naar het individueel maatwerk, waarmee we mensen meer kansen geven, mits de nodige ondersteuning en begeleiding, op de reguliere arbeidsmarkt. We denken ook aan de digibanken, die een gigantisch groot succes zijn geworden om aansluiting te vinden bij de digitale samenleving. Ik denk aan de leerjobs, tal van opleidingsincentives, en verschillende vormen van opleiding en werkplekleren bij VDAB.

Ik ben het eens dat dit een grote uitdaging blijft naar de toekomst. Met de krapte hebben we alvast een historisch moment om meer kwetsbare mensen kansen te geven op de arbeidsmarkt. We zien dat deze uitdaging ook een opportuniteit is

om mensen met een zekere afstand tot de arbeidsmarkt nu meer kansen te bieden.

De voorzitter: Ziehier 35 jaar beleid en een congres samengevat op enkele minuten.

De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ja, ik ben even van mijn melk. Wat een mooie bloemlezing van de minister! Indrukwekkend ook hoe hij dat allemaal netjes heeft samengevat.

Wat mij vooral opvalt, ten eerste, en daar bent u mee begonnen: het is heel erg geëvolueerd, van een markt waarin mensen moeilijk werk vonden, naar een markt waarin ondernemers moeilijk mensen vinden.

We zitten nog altijd met heel veel koterijen zoals de langdurig zieken. Die zitten vast in dat keurslijf met het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV). VDAB kan daar eigenlijk heel weinig aan doen, buiten zeer vrijblijvende samenwerkingsovereenkomsten, en de fameuze 'Frank Vandenbroucke'-punishments: als iemand de vragenlijst niet invult, houdt die nog maar 97,5 procent van diens uitkering over. Op die manier hebben we toch geen enkele hefboom om daaraan iets te doen.

Ten tweede zijn er de homeopathische terug-naar-werkcoachen, die dan voor een gigantische groep mensen moeten helpen. Dat is wel wat problematisch. Ik denk dat we op het vlak van leefloners wel stappen gezet hebben.

Het is geen geheim en het valt deze legislatuur wat op dat ondanks het feit dat er in het parlement een vrij grote democratische consensus is over wat VDAB moet doen, VDAB dat niet altijd doet. Dat ligt volgens mij niet aan het management en ook niet aan de medewerkers maar wel aan degenen die het aansturen, die komen betogen aan uw kabinet, die zeggen dat er te veel wordt ingezet op activering, dat we de mensen, zoals in Wallonië, met rust moeten laten, dat we de mensen niet moeten stimuleren om te werken. Minister, is er op het congres over 35 jaar Vlaams arbeidsmarktbeleid iets of iemand geweest die opperde om de governance van VDAB te wijzigen en minstens de vakbonden en de werkgevers daaruit te gooien?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Ik breng eerst een korte hulde aan collega Ronse, die consequent, zoals hij is, ook in de eerste commissievergadering van dit nieuwe jaar niet enkel maar toch ook weer verwijst naar het federale niveau. Mijnheer Ronse, ik vind dat we qua consequent zijn allemaal een voorbeeld aan u mogen nemen.

Minister, dank u wel voor uw uitleg. Inderdaad, zoals collega Ronse zegt, was het een uitgebreide terugblik op onder andere vorige legislatuur. Maar ik denk dat we dat af en toe ook moeten toetsen aan de praktijk. Om er nu één punt uit te pakken: de digitale kloof en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, laagopgeleiden, gemakkelijker begeleiden naar een job. We zijn het er allemaal over eens dat dat gemakkelijk en vlot moet verlopen. Ik heb vorige week een mail gekregen van iemand die werkt in basiseducatie. Daarin stond dat men iemand heeft begeleid die nu heel graag bij VDAB een opleiding wil beginnen, maar hij vraagt zich af of ze die willen helpen of eerder willen tegenhouden. Die persoon moet werken aan zijn geletterdheid en heeft te maken met een digitale kloof. Hij moet eerst iets installeren op zijn smartphone. Daarvoor heeft hij een identiteitskaart, bankkaart, pincode en pukcode nodig. Ik weet niet of iemand

van jullie nog weet waar zijn pukcode ligt, maar ik weet niet meer waar die van mij ligt. *(Opmerkingen. Gelach)*

Volgens mij is dat een viercijferige code die collega Ronse voor alles gebruikt. Dus als u ooit eens een bankkaart vindt, laat u volledig gaan.

Die pukcode zou mij alvast demotiveren om daarmee verder te gaan. Dan moet je een VDAB-account aanmaken. Dan moet je de opleiding digitaal aanvragen. Dan moet je een motivatiegesprek voorbereiden door teksten online te lezen. Daarvoor krijgt de persoon in kwestie zes verschillende links waar die doorheen moet ploeteren om zichzelf voor te bereiden. Dan moet hij de weg vinden naar het opleidingscentrum van VDAB, een motivatiegesprek voeren en uiteindelijk horen of het ja of neen is.

Minister, ik wil maar aangeven dat het toch gemakkelijker kan. Uiteraard moeten mensen er iets voor over hebben. Uiteraard moeten ze wat stappen zetten. Maar als het gaat over mensen met een geletterdheidskloof en een digitale kloof die die stap willen zetten, en mensen van het terrein geven aan dat dat ontmoedigend is en dat het zeven hoepels zijn waar ze door moeten, dan denk ik dat dat allemaal veel efficiënter kan gaan.

Dus mijn punt is het volgende. Ook als het gaat over langdurig zieken en het wegnemen van drempels, geeft u voor een deel aan wat er allemaal is gebeurd maar in het veld en ook op dat congres zelf is er gezegd dat men moet bijschakelen en extra stappen zetten, want daarmee zal men er niet geraken en daarmee gaat men de arbeidsmarkt niet sterk maken. Mijn oproep en mijn bijkomende vraag aan u is: komt er nog een soort van turbo deze legislatuur om zo veel mogelijk drempels weg te werken en de toeleiding zo gemakkelijk mogelijk te laten verlopen, ook voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt? Of zegt u dat u uw werk gedaan hebt, dat u uitbolt, wel zult zien wat de resultaten ervan zijn en het aan de volgende regering is om daar extra stappen in te ondernemen?

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Ik wil, trouw aan de ondertussen opgebouwde traditie, collega Ronse wijzen op zijn zeer consequente houding, namelijk elke vraag aangrijpen om vooral te zeggen dat hij of zijn partij, die al zovele jaren bestuursverantwoordelijkheid draagt, geen verantwoordelijkheid treft. De schuld ligt federaal. De schuld ligt bij de vakbonden. Ze ligt vooral niet bij het management dat door de regering mede wordt aangeduid en aangestuurd. Het ligt niet aan de beleidskeuzes van de Vlaamse Regering. Het ligt aan iedereen behalve aan hen. Dat is de consequente lijn die collega Ronse aanhoudt.

Ik heb een korte reactie voor wat betreft de langdurig zieken. Voor het eerst in lange tijd zijn daar op het federale niveau stappen gezet. Kan er meer gebeuren? Zeker. Maar er zijn wel stappen gezet. Het zou u toch wel sieren, mocht u erkennen dat er in een zeer delicaat dossier toch stappen zijn gezet.

Collega Ronse, u hebt gelijk wanneer u zegt dat er een belangrijke rol is voor VDAB. Daar kan vanuit de Vlaamse Regering nog meer gebeuren. Minister, u hebt een brede toekomstanalyse gevraagd. Is er al een zicht op de opleveringsdatum van dat onderzoek dat momenteel wordt uitgevoerd over de toekomst van VDAB? Dat is immers belangrijk om het arbeidsmarktbeleid van de toekomst vorm te geven.

De voorzitter: De heer Van Hulle heeft het woord.

Bart Van Hulle (Open Vld): Sinds ik hier in deze commissie zit, heb ik eigenlijk nog niets anders gehoord dan tamelijk wat kritiek, vanuit zowat alle partijen, op

VDAB. Als er een brede toekomstanalyse wordt gemaakt, ligt die misschien te ver in de toekomst. Mijn concrete vraag is: is het niet opportuun om voor de paar maanden dat we hier nog zaken kunnen veranderen, te bekijken hoe we concreet nog een aantal zaken kunnen aanpakken? Ik denk bijvoorbeeld aan het verhaal van de persoon van IDEA Consult die zegt dat er vanuit VDAB veel te weinig voeling is met de doelgroep leefloongerechtigden. Dat zou beter naar gemeenten gaan.

Minister, is het mogelijk om dat nog tijdens deze legislatuur concreet te maken? Dit lijkt me een goede piste.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Om meteen met het laatste te beginnen: collega Van Hulle, dat is net wat we hebben gedaan. Specifiek voor de leefloongerechtigden hebben we VDAB en de lokale besturen, op ons initiatief, bij elkaar gebracht. Vrijdag staat opnieuw op de agenda dat daar veel actiever mee aan de slag moet worden gegaan. Dat moet niet alleen aan het OCMW worden overgelaten, maar VDAB moet als partner mee rond de tafel om die mensen veel sneller naar werk toe te leiden. Daar zijn we zeker mee bezig en we zijn er ons zeker van bewust hoe belangrijk dat is.

Collega Ronse, hebben wij signalen gekregen dat er op dat arbeidsmarktcongres over governance is gesproken in de zin dat de vakbonden en de werkgevers eruit moeten worden gezet? Dat signaal heb ik niet gekregen. Ik heb wel herhaaldelijk tegen Deloitte gezegd dat ze in gesprek moeten gaan met het parlement. Ik heb natuurlijk ook het verslag opgevraagd, om te zien welke governance-suggesties daar worden gedaan. Daar lees ik wel, vanuit verschillende fracties, dat er wordt voorgesteld dat de governance moet worden aangepast, dat het slanker en efficiënter moet zijn. Ik weet wel niet of er vanuit Open Vld iemand aan het interview heeft deelgenomen? Misschien moeten we dat anders nog eens oppakken. *(Opmerkingen)*

Wat de studie betreft, die is komende. De landing is ingezet. Daarin wordt zeker over governance gesproken.

Collega Annouri, we voorzien zeker initiatieven om alle digitale drempels weg te werken. Het is inderdaad heel belangrijk om mensen in die razendsnelle digitale wereld mee te nemen en alle ondersteuning te bieden die nodig is. Ook bij die eerste contacten is het al aan VDAB om in te schatten in welke mate er digitale vaardigheden zijn en hoe het gesteld is met de digitale geletterdheid, om de juiste ondersteuning te kunnen bieden die nodig is, op maat van elke werkzoekende.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord voor de slotrepliek.

Axel Ronse (N-VA): Eerst en vooral, grote dank aan alle collega's voor de lofbetuigingen in mijn richting. Ik waardeer dat ten volle.

Collega Van Hulle heeft het goed gezegd. Sinds hij in de commissie zit, is er niets dan kritiek gekomen op de werking van VDAB. Dat is ook zo, ook vanuit onze kant. Het is een grote organisatie waar duizenden mensen werken. Ik blijf ervan overtuigd dat iedereen die hier in dit Vlaams Parlement zit, puur politiek gezien, een vrij gelijkaardige visie op de werking van VDAB heeft. Die is: werk no nonsense, weinig paperasserij, zoek een job voor mensen, zoek de juiste scholing voor mensen en zorg dat ze erop ingaan. En als ze er de kantjes af lopen: sanctioneer en pak ze fors aan.

Maar vraag dat in de raad van bestuur van VDAB, en je zit met een Mexicaans leger waar de vakbond "nee, nee, nee" zegt. Ik blijf erbij – hoe zeggen ze dat

weer: als de vis rot aan de kop, rot de staart ook. Wel zo is dat bij VDAB. Ik ga u zeggen, ik heb inderdaad het voorrecht gehad om een gesprek te hebben met de mensen die die studie deden. Mijn suggestie is vrij simpel. De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) bestaat. Vakbonden en werkgevers komen daar samen. Laat die, net zoals ze advies geven over onze decreten en andere toestanden, gewoon advies geven over de werking van VDAB, maar laat VDAB bestuurd worden door een aantal technici, externen, die onderlegd zijn in de uitdagingen waar VDAB vandaag voor staat, zodanig dat er een mooie alignering is met wat het parlement wil. En eigenlijk wil dit parlement, alle partijen, toch gewoon dat wie de kantjes eraf loopt, geschorst wordt; dat, als iemand een afstand heeft tot de arbeidsmarkt, die richting de juiste opleiding wordt geholpen en begeleid wordt; dat hij wat tips krijgt om te solliciteren; dat bedrijven – als ze vacatures uitsturen – snel worden bediend en dat er snel mensen worden doorgestuurd, in samenwerking met en vooral ter ondersteuning van private spelers. Zo simpel is het, collega's.

Minister, ik hoop dat die studie moedige conclusies trekt en nog deze legislatuur wordt bekendgemaakt en dat we daar, zoals collega Van Hulle terecht zei, deze legislatuur nog iets mee doen. Het zou mooi zijn om nog deze legislatuur de governance van VDAB aan te passen. Ik steun u daarin.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Dank u wel, minister, voor uw bijkomende antwoorden. Misschien moet ik nog eerst een kanttekening maken over VDAB. Ik vind het iets te makkelijk dat de partijen die jarenlang mee bevoegd zijn voor het arbeidsmarktbeleid, nu plots na vijftien of twintig jaar zeggen dat VDAB niet meer werkt, dat dat een serieuze aanpak nodig heeft.

Het ene heeft voor een stuk met het andere te maken. Je kunt je niet blijven verschuilen achter VDAB, terwijl je zelf voor een stuk het beleid mee richting hebt gegeven. Natuurlijk, je hebt daar de uitrol van doelen, en ook de middelen die werden gegeven.

Dat gezegd zijnde, minister, als het gaat over preventie qua werkbaar werk, denk ik dat Vlaanderen op dit moment tekortschiet. Die ambitie moet hoger. Ik denk dat de focus vandaag te veel ligt op arbeidsreserve en te weinig op de drempels die mensen ervaren.

Ik denk dat er beter moet worden samengewerkt tussen OCMW en VDAB als het gaat over het begeleiden van leefloongerechtigden. Ik denk dat er een heel grote inhaalbeweging moet worden gemaakt als het gaat over opleidingskloven: de werkzaamheidsgraad van de kort- en laaggeschoolden. Als het gaat over de aanpak van discriminatie – over de tewerkstelling van mensen met migratieroots en niet-migratieroots – dan moet er echt worden ingezet op die kloof.

Kortom, mijn punt is dat er nog heel veel werk is dat moet worden gedaan. Ik denk dat we niet enkel moeten kijken naar wat er de afgelopen jaren is gebeurd, en dat je je niet daarachter mag verschuilen. Maar ik denk dat je nu lijnen moet uitzetten waar je verder op kunt bouwen, om ervoor te zorgen dat er in de volgende legislatuur een serieuze sprong vooruit kan worden genomen, zodat je dingen ook effectief kunt aanpakken. Anders denk ik dat onze arbeidsmarkt het de komende maanden en jaren niet per se beter zal doen, dan zoals met de problemen die we vandaag zien. Dat moet toch wel echt onze ambitie zijn.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Thijs Verbeurgt aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over nieuwe onregelmatigheden bij tewerkstelling door een onderaannemer in de haven van Antwerpen – 748 (2023-2024)

Voorzitter: de heer Stijn De Roo

De voorzitter: De secretaris vroeg mij om jullie te herinneren aan de heerlijke Limburgse vlaaien, dat heerlijke warme streekproduct, die de minister heeft meegebracht en die staan te wachten in de gang. Vooraleer jullie allemaal naar de gang lopen, gaan we natuurlijk over naar de vraag om uitleg van collega Verbeurgt.

De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Collega Ronse, ik heb goed begrepen uit de berichtgeving over de Limburgse vlaai, dat als je die niet in groep opeet, daar straffen op staan. Ik wou al een vraag indienen voor minister Demir over de handhaving van het eten van de Limburgse vlaai. Verder kijk ik wel uit naar de traktatie.

Minister, eerst en vooral: wij hebben elkaar nog niet gesproken in het nieuwe jaar, dus mijn beste wensen. Ik wens u een krachtdadig 2024, vooral de eerste maanden van het jaar, dat u als minister van Werk, nog zeer krachtdadig mag handelen. Dat is meteen nodig in een dossier dat ik hier wil aankaarten.

Het is namelijk zo dat in juli van vorig jaar aan het licht kwam dat op een werf van het chemische bedrijf Borealis in de Antwerpse haven slachtoffers van mensenhandel aan het werk waren. Het is een dossier dat hier al heel vaak besproken is. Het ging om 55 mensen van Filipijnse origine, 17 Bengalezen, uit Bangladesh, en 105 Turkse werknemers. De politie en Payoke spreken van de grootste zaak van mensenhandel in België, en zelfs in Europa.

Nu, de Gazet van Antwerpen berichtte op 11 december van vorig jaar over nieuwe onregelmatigheden bij de tewerkstelling bij een onderaannemer op de Borealiswerf. Een deel van de Turkse slachtoffers ging bij Euroteam aan de slag. Ondanks de reputatie van het bedrijf bij de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) en de administratie, reikte de Vlaamse overheid toch arbeidskaarten uit. Op die manier konden de Turkse arbeidsmigranten in april van dit jaar via Euroteam opnieuw aan de slag bij onderaannemer Storck op de werf van Borealis.

Enkele maanden later werden de Turkse werknemers echter al ontslagen. Storck besloot immers de samenwerking met Euroteam stop te zetten. De Turkse ex-werknemers zaten na drie maanden opnieuw zonder werk, maar kregen daarna opnieuw een opdracht van Euroteam: ze konden twee maanden aan de slag bij Total. Sinds november zitten ze echter opnieuw zonder werk en zonder arbeidskaart. Hun loon van oktober zou echter nog niet uitbetaald zijn, volgens de berichtgeving in december – het is een vraag die ingediend is tijdens het kerstreces. Ook het bedrag op hun loonbrief en het effectief uitbetaalde bedrag zouden telkens verschillen.

De Vlaamse administratie liet, aldus de berichtgeving, weten de arbeidskaarten van de Turkse ex-werknemers via Euroteam niet te zullen verlengen vanwege de gekende onregelmatigheden. Zonder arbeidskaart kunnen ze echter niet op een legale manier worden tewerkgesteld, terwijl ze wel meteen bij een ander betrouwbaar bedrijf aan de slag zouden kunnen. Een nieuwe arbeidskaart afleveren duurt bij de Vlaamse administratie minstens drie maanden. Dit zet natuurlijk de deur open naar zwartwerk en verdere uitbuiting.

De Turkse ex-werknemers zitten nu zonder inkomen, zonder arbeidskaart en binnenkort wellicht ook zonder woning. Ook hiervoor is Euroteam verantwoordelijk. Euroteam spiegelde hun immers na de Borealiszaak gewoon voor dat ze in de gehuurde appartementen konden blijven wonen. Ze zouden het huurcontract als werkgever overnemen. De verhuurder dagvaart nu de Turkse huurders voor het onrechtmatig bezetten van de appartementen zonder huurcontract en dagvaardde hen voor het vredegerecht. De kans bestaat dus, zoals ik al zei, dat ze dakloos worden.

Bent u op de hoogte van het lot van de Turkse arbeidsmigranten die bij Euroteam aan de slag waren?

Op welke manier kan VDAB deze arbeidsmigranten, die momenteel geen arbeidskaart hebben, aldus de berichtgeving, bijstaan in het vinden van een nieuwe job?

Hoeveel voltijdsequivalenten (vte's) zijn bij de administratie momenteel actief in het afleveren van arbeidskaarten? Is dit voldoende om het aantal aanvragen op een redelijke termijn te verwerken?

– *Imade Annouri treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Uiteraard voor u en iedereen: naast de Limburgse vlaai, ook mijn beste wensen, een goede gezondheid en die kan er alleen maar op vooruitgaan als je veel vlaai eet. Bij dezen is het goed voor het mentaal welzijn want dat eet je inderdaad samen; het is een symbool voor verbondenheid.

Nog vóór de berichtgeving in de media had de Vlaamse sociale inspectie al een onderzoek opgestart op vraag van de controlekamer van de Dienst Economische Migratie. Zoals u weet, hebben we die controlekamer opgericht naar aanleiding van de Borealiscasus. Dit onderzoek is nog lopende dus we kunnen uiteraard niet in detail treden over de reeds gedane vaststellingen. Het onderzoek wordt gevoerd in overleg met de federale collega's, de sociale inspectiediensten en het arbeidsauditoraat.

Wat wel al kan worden gezegd, is dat er geen sprake is van economische uitbuiting en dat deze personen geen slachtoffer van mensenhandel zijn. Gelukkig maar. Niet alle elementen die in de pers zijn verschenen, stemmen dus overeen met de vaststellingen op het terrein.

Wanneer een toelating tot arbeid ingetrokken wordt, krijgt de werknemer negentig dagen extra verblijf om een nieuwe werkgever te zoeken. De werknemer kan tijdens deze periode bij VDAB terecht voor bemiddeling naar werk. Een nieuwe aanvraag voor een gecombineerde vergunning wordt door de werkgever opgestart tijdens het verlengd wettig verblijf van de kandidaat-werknemer. Net als in die andere, eerste dossiers van intrekkingen, werkt VDAB hier heel nauw samen met de Dienst Economische Migratie, waarbij de werknemers dus actief worden opgezocht en geïnformeerd worden over hun mogelijkheden en hun rechten.

Op 1 januari, dus heel recent, waren er 33,8 vte's in dienst bij de Dienst Economische Migratie. Dit betreft zowel de dossierbehandelaars voor de aanvragen van arbeidskaarten, 'single permit' en beroepskaarten, medewerkers van de controlekamer, adviseurs beroepen als administratief en inhoudelijk ondersteuners. Drie medewerkers zijn langdurig afwezig vanwege ziekte. Om het gestegen aantal aanvragen op te vangen en de concurrentiële doorlooptijden te verzekeren, starten er in februari nog zes extra nieuwe medewerkers bij de dienst.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister, u schetst inderdaad de gang van zaken, hoe het zou lopen. Ze hebben onder andere negentig dagen om werk te zoeken bij VDAB. Maar kunt u voor deze specifieke case, zonder in te gaan op het onderzoek, eventjes verduidelijken hoeveel van de betrokken mensen door VDAB werden begeleid? Zijn ze allemaal bij VDAB begeleid naar de arbeidsplaatsen?

Er werd ook gezegd dat ze niet zouden kunnen werken, omdat hun vergunningen waren ingetrokken. Is dat de realiteit? Kunnen ze vandaag aan de slag? Zijn ze vandaag aan de slag? Volgen we dat op? Zijn die mensen persoonlijk gecontacteerd? Zijn ze begeleid?

Want dat zijn natuurlijk mensen die van de ene dag op de andere in een nog grotere kwetsbaarheid dan ze al zaten, terechtkomen. Dan is het ook belangrijk dat we daar als overheid volop mee aan de slag gaan: dat we die mensen individueel begeleiden, hen wijzen op de rechten die ze hebben, en hen zo snel mogelijk oriënteren naar een nieuwe job.

Dus kunt u daar nog wat duidelijkheid over geven voor deze specifieke case. Als ik het goed heb begrepen, gaat het hier specifiek om de Turkse werknemers die werden ontslaan. Hoeveel van hen werden begeleid door VDAB? Hoeveel van hen hebben vandaag ander werk en zijn dus al aan de slag?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Zoals ik heb gezegd, zijn er twee zaken. Het onderzoek loopt nog, dus wat dat betreft, is het ook zo dat er in dat geval geen toeleiding is naar werk. Dan zijn de mensen nog niet uitgenodigd. Er is ook geen sprake van mensenhandel – gelukkig maar –, in tegenstelling tot wat daarover werd gecommuniceerd. Het is toch belangrijk om dat nogmaals te benadrukken.

Maar we gaan dat wel doen, eenmaal dat kan, zoals dat ook gebeurde bij ACT en Borealis. Iedereen werd uiteindelijk proactief gecontacteerd en heeft een periode van negentig dagen om opnieuw toegeleid te worden naar werk.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister, uw laatste antwoord verontrust mij een beetje. U zegt dat zolang het onderzoek loopt, er niet met hen aan de slag wordt gegaan. Heb ik dat goed begrepen? Dat betekent dus dat die mensen vandaag zonder werk zitten.

Minister Jo Brouns: Ze zijn nog aan het werk.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Oké, dat is belangrijk, want dat is niet wat de berichtgeving in de pers zei. Dat is belangrijke verduidelijking, want op het moment dat ze geen werk meer hebben, en dus geen inkomen, dreigen er problemen. Ik ben blij dat u dat hebt verhelderd.

Maar zodra het onderzoek is afgerond, denk ik inderdaad dat het belangrijk is om onmiddellijk met hen aan de slag te gaan. Ik denk dat dat essentieel is. Dank u voor die verduidelijking, minister.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Thijs Verbeurgt aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de terugvordering van subsidies bij een dienstenchequebedrijf – 750 (2023-2024)

Voorzitter: de heer Imade Annouri

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister, dit is nog een dossier waarin u, wat mij betreft, uw tanden kunt zetten, naast de Limburgse vlaai. Het gaat om dienstenchequebedrijven, en meer bepaald om dienstenchequebedrijven die het niet te nauw nemen met de regels, en de steun die ze van de Vlaamse belastingbetaler krijgen.

In de kerstvakantie werd immers nogmaals bericht over de problemen bij A.C.C. Dienstencheques. A.C.C. Dienstencheques is in Oost- en West-Vlaanderen een van de grotere spelers in de dienstenchequesector. Onder de naam Domestic Services werken er ongeveer zevenhonderd huishoudhulpen. Momenteel loopt er echter een strafonderzoek tegen het bedrijf. Het arbeidsauditoraat onderzoekt mogelijke fraude met tijdelijke werkloosheid en inbreuken op de reglementering rond dienstencheques.

Op 8 mei 2023 stelde ik reeds een vraag over de terugvordering van 17 miljoen euro subsidies die onterecht uitgekeerd zouden zijn. Dit bedrijf trad volgens de bonden manifest de regels met betrekking tot tijdelijke werkloosheid met de voeten. Poetshulpen die ziek waren, zouden ze onterecht op technische werkloosheid zetten, waardoor ze maar 70 procent van hun loon kregen. Er werden ook subsidies aangevraagd voor prestaties die niet geleverd werden, waarna de poetshulp financieel bestraft werd.

Het bedrijf moest op woensdag 19 april voor de erkenningscommissie verschijnen, waar alle partners unaniem adviseerden om de erkenning van het bedrijf in te trekken. De beslissing voor de intrekking van de erkenning ligt sindsdien bij het Departement Werk en Sociale Economie. Maar tot op heden, acht maanden na het advies van de erkenningscommissie, werd de erkenning nog altijd niet ingetrokken. Ook de 17 miljoen aan onterecht uitbetaalde subsidies zijn nog niet teruggevorderd. U hebt, onder andere in de plenaire vergadering, gezegd dat u bijkomend juridisch advies hebt gevraagd, dat verwacht wordt in januari. We zijn ondertussen in januari.

Wanpraktijken door fraudeurs die overheidsgeld misbruiken, moeten streng aangepakt worden. Ze maken niet alleen de hele sector zwart, maar zorgen ook voor slechte loon- en arbeidsvoorwaarden bij een kwetsbare groep voor wie elke euro telt. Als we frauderende dienstenchequebedrijven effectief zouden straffen, zouden we de arbeidsomstandigheden van huishoudhulpen ermee kunnen verbeteren. In het belang van alle huishoudhulpen moeten we er alles aan doen om de cowboys – zoals ik ze vaak noem – uit het systeem te halen.

Minister, u zei dat u het juridisch advies afwachtte tot januari. We zijn in januari.

Wordt de erkenning van het betrokken dienstenchequebedrijf ingetrokken?

Hoe zit het met de intrekking van de 17 miljoen euro aan onterecht uitbetaalde subsidies? Werden die al teruggevorderd?

Welke vragen, maar vooral welke antwoorden, bevatte het bijkomend juridisch advies?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Er is momenteel nog geen beslissing genomen met betrekking tot de erkenning van A.C.C. Dienstencheques. Zolang de procedure loopt, is het niet wenselijk om daar verder over te communiceren, gelet op het delicate karakter en het belang van alle betrokken partijen.

Ik kan enkel meegeven dat dit een zeer omvangrijk dossier is en dat onze administratie met alle mogelijke elementen rekening moet houden. Een beslissing binnen een redelijke termijn is belangrijk, maar daarnaast nemen we ook de andere beginselen van behoorlijk bestuur in aanmerking. Dit heeft allemaal een impact op de duur van de procedure. Mijn administratie moet ook de nodige tijd krijgen om een goed onderbouwde beslissing te nemen, die juridisch stand kan houden.

Hetzelfde geldt voor de terugvordering. Zolang de procedure tot een mogelijke terugvordering van onterecht uitbetaalde subsidies loopt, zal ik hier niet verder in detail kunnen treden. Tot op vandaag is er nog geen beslissing genomen. Ook hier moet mijn administratie alle elementen in aanmerking nemen om tot een zorgvuldig gemotiveerde beslissing te komen, wat de nodige tijd vraagt.

Ik hoop het dossier in de komende weken af te ronden, want ik geef toe dat ik – kijkende naar de periode van intussen acht maanden sinds het advies, en de vraag en de voorbereiding die ik las – meteen de vraag stelde wanneer we de landing zouden inzetten. Ik heb nu wel bevestiging gekregen dat het voor heel binnenkort zal zijn. Ik denk inderdaad dat we stilaan de 'redelijke termijn' waarover we spreken, bereikt hebben.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Dank u, minister. Ik ben het volmondig met u eens dat de redelijke termijn bereikt is. Mijn vraag is vooral – zonder voorop te lopen op de beslissing –, of er een procedure is in de administratie voor het geval dat het bedrijf haar erkenning verliest. De grote zorg is dan altijd het personeel. Wat zal er met die mensen gebeuren? Het is een van de grootste werkgevers. Zijn er procedures die klaarstaan voor het geval de erkenning van een dienstenchequebedrijf zou worden ingetrokken, nogmaals zonder een uitspraak te doen over dit concrete dossier? Zijn er procedures om te zorgen dat dat personeel, en ook de klanten, snel terecht kunnen bij andere dienstverleners?

Mijn tweede korte vraag: heeft A.C.C. Dienstencheques, oftewel Domestic Services, aanspraak gemaakt op een deel van de 50 miljoen euro die u voor nieuwjaar hebt vrijgemaakt, rekening houdend met de kans dat dat bedrijf mogelijk haar erkenning verliest en nog geld moet terugbetalen? Zou het niet wijs geweest zijn, mocht dat gebeurd zijn, om het daar voorlopig geen aanspraak op te kunnen laten maken, in afwachting van die beslissing?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik geef u kort twee antwoorden. Het eerste antwoord is dat VDAB zal instaan voor het outplacementverhaal. We willen die mensen zo snel mogelijk terug actief op de arbeidsmarkt krijgen.

Op uw tweede vraag: ja, ze hebben die gekregen, maar er zal natuurlijk een terugvordering worden voorzien van het ogenblik dat die erkenning wordt ingetrokken.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister, het is heel goed, en ik denk dat het ook belangrijk is, dat we klaarstaan wanneer dergelijke bedrijven hun erkenning zouden verliezen. Ik denk dat dat een belangrijk element is om ook de sanctionering

vlotter te laten verlopen. Het is ook heel helder voor het personeel. Ze hoeven zich geen zorgen te maken. Ze worden begeleid. Zo is 'too big to fail' geen argument om de misbruiken niet aan te pakken.

Ten tweede denk ik oprecht dat we eens moeten kijken naar het sanctioneringsmechanisme, zoals u ook een voorspiegeling doet voor de komende legislatuur over de rendabiliteit van de sector. Vanuit Vooruit zijn we eigenlijk voorstander van een puntensysteem, waarmee men bedrijven – zoals bij een rijbewijs met punten – zou sanctioneren als ze bepaalde overtredingen begaan. Dan verliezen ze punten. Dat is een transparant systeem. Als je aan een kritische grens komt, weet je als bedrijf dat je mogelijk in de problemen komt en moet remediëren. Maar men kan dan ook een voorbereidende procedure opstarten. Als een bedrijf nog punten verliest, verliest het haar erkenning. Zo wordt dat wat meer geautomatiseerd. Er zijn dan ook trappen. Het is niet gewoon zwart-wit. Het is een idee om over na te denken in het kader van de hervormingen die nodig zullen zijn.

Mijn laatste element zijn die 50 miljoen euro. In alle eerlijkheid, minister, denk ik dat hetgeen waar ik van in het begin voor heb gewaarschuwd, zal gebeuren. U zult terugvorderen, en we zullen weer jaren verder zijn vooraleer we ooit 1 euro zullen terugzien van middelen die zijn uitgekeerd aan bedrijven die dat beter niet hadden gekregen, bedrijven die de regels overtreden. Ik vind daar – voor die 50 miljoen euro – dat u en uw beleid te soepel zijn naar bedrijven waarvan we weten dat ze de regels nu al niet gerespecteerd hebben. Ik denk dat ik de volgende legislatuur de vraag zal stellen aan uw opvolger – of aan uzelf, als u blijft zitten – waar dat geld blijft dat we onterecht hebben uitgekeerd. Dat had vermeden kunnen worden, vrees ik.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Thijs Verbeurgt aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de uitbetaling van de jobbonus – 849 (2023-2024)

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de jobbonus – 876 (2023-2024)

Voorzitter: de heer Imade Annouri

De voorzitter: Dan gaan we over naar een gekoppelde vraag van de Batman en Robin van deze commissie. Ik laat het aan jullie om te kiezen wie wie is.

De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Ja, ik was eventjes aan het nadenken over de vergelijking die u maakte. Ik ga het zo laten, want het zou me te ver drijven.

De voorzitter: Ik ben in staat om u sprakeloos te maken, dat alleen al is een mooi begin van uw vraag.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Ja, ja, inderdaad. Ik kan iedereen de vakliteratuur over de verhouding tussen Batman en Robin aanraden. *(Gelach)*

Het zal mij alvast slapeloze nachten bezorgen, dank u.

Minister, alle gekheid op een stokje. U communiceerde over de nieuwste uitbetaling van de jobbonus. Begin 2023 is er een tweede campagne van start gegaan

voor de jobbonus en dus kregen heel wat Vlamingen een brief dat ze recht hebben op een jobbonus. Uit uw communicatie bleek dat 553.000 jobbonussen uitbetaald werden.

De campagne om Vlamingen attent te maken op de jobbonus werpt volgens uw persbericht – dat ook van collega Diependaele kwam – zijn vruchten af. De Vlaamse Regering stelt – en daar ben ik het mee eens – dat de jobbonus financieel een extra duwtje in de rug geeft en blijkt geeft van waardering voor de dagelijkse inspanning die vele mensen leveren.

Nu, het is een discussie die we hier al vaker hebben gehad. Er zijn twee discussies. De eerste gaat over de activerende impact van de jobbonus, waarvan ik denk dat iedereen het er ondertussen over eens is dat die impact beperkt is. Wat wel zo is, is natuurlijk dat elke euro die je aan de werkende Vlaming kunt toekennen – hetzij via fiscale stimuli, hetzij via toevoeging op hun loon of verhogingen van de lonen – welgekomen is voor die Vlamingen.

Nu, er werd altijd heel expliciet gecommuniceerd met het maximumbedrag – 700 euro, 650 euro. Uit uw eigen cijfers blijkt dat slechts 0,2 procent het maximumbedrag van 650 euro heeft ontvangen. Vanuit onze fractie hebben wij de jobbonus gesteund, maar toch altijd de belangrijke nuance gegeven om mensen niet blij te maken met een bedrag dat ze uiteindelijk niet zullen ontvangen. Spiegel hun dat niet voor, wees daar eerlijk over, over wat de toevoeging is voor de meeste Vlamingen.

En dus, minister, is mijn vraag: erkent u dat uit het cijfer nogmaals blijkt dat toch minder Vlamingen dan uit de communicatie zou kunnen worden opgemaakt, oorspronkelijk recht hadden op het volledige bedrag?

Een meer algemene vraag is: op welke manier zult u ervoor zorgen dat iedereen tijdig wordt uitbetaald?

En welke lessen trekt u vooral, in vergelijking met de eerste uitbetalingsronde, uit deze nieuwe uitbetalingen? Kan er nog worden bijgestuurd? Welke lessen hebt u daaruit getrokken wat betreft de administratieve afhandeling?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ja, ik dank Robin voor het inleiden en stellen van de vraag. Ik moet er ook op wijzen dat collega Maurits mij expliciet vroeg om te vermelden dat hij graag de Joker zou zijn. *(Gelach)*

Ik vul kort aan op de vraag. Mijn vraag is iets meer praktisch van aard, in die zin dat het om het rekeningnummer gaat. Als je recht hebt op de jobbonus, moet je binnen de tien dagen je rekeningnummer nakijken en bevestigen in 'Mijn Burgerprofiel'.

Wat gebeurt er indien men dat niet doet binnen de tien dagen? Verliest men dan zijn of haar rechten of niet? Twee: hoeveel rechthebbenden hebben het rekeningnummer nog niet doorgegeven en hoe kunnen die mensen bijkomend worden ondersteund? Gaan zij extra maatregelen krijgen? Rechthebbenden die al twee jaar lang geen actie hebben ondernomen, gaan die nog ergens een kans krijgen om die jobbonus toch te kunnen recupereren? Vaak gaat dat om kwetsbare mensen, met precaire lonen, dus het zou goed zijn als dat kan. Zijn er samenwerkingen ook met bepaalde organisaties en lokale besturen om rechthebbenden er echt attent op te maken om hun rekeningnummer door te geven? Kunnen sociale secretariaten daar ook van dienst zijn?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, bedankt voor uw vragen omtrent de jobbonus. We zitten inderdaad op dit ogenblik volop in de uitbetalingsfase voor de gewerkte prestaties van 2022. Die uitbetaling kan gebeuren zodra de rechthebbende een rekeningnummer heeft geregistreerd.

Sinds november 2023 ontvingen al 947.317 rechthebbenden van het refertejaar 2022 hun brief met ofwel de vraag om het gekende rekeningnummer na te kijken of, indien het rekeningnummer niet gekend is, om het alsnog te registreren. Zo goed als alle brieven zijn sinds deze week verstuurd. Na ontvangst van de brief hebben momenteel 11.858 begunstigden een wijziging aangebracht aan hun rekeningnummer in Mijn Burgerprofiel. 90 procent van hen deed dit binnen de vooropgestelde termijn waardoor de betaling op het aangepaste rekeningnummer kon worden uitgevoerd. In alle andere gevallen werd de betaling uitgevoerd op het gekende rekeningnummer dat in Mijn Burgerprofiel geregistreerd werd. Indien het rekeningnummer werd afgesloten, is de betaling retour gekomen en kan deze opnieuw worden uitgevoerd zodra een nieuw actief rekeningnummer in Mijn Burgerprofiel wordt geregistreerd. Dus ook indien de termijn voor wijzigingen niet gehaald wordt, blijft de rechthebbende in de mogelijkheid het nummer te wijzigen.

Op 16 januari 2024 was het rekeningnummer van 90 procent van de rechthebbenden reeds gekend en hadden reeds 702.610 rechthebbenden hun jobbonusbedrag ontvangen. Dat is 74,17 procent van de totale groep rechthebbenden.

We merken trouwens op dat er met de tweede ronde van de jobbonus ook nog rechthebbenden hun rekeningnummer hebben geregistreerd voor de eerste ronde, in het refertejaar 2021. Daardoor lag het uitbetalingspercentage voor het prestatiejaar 2021 op 16 januari 2024 op 95,05 procent, wat concreet over 750.066 rechthebbenden gaat. We mogen dus toch wel vaststellen dat de take-up van de jobbonus heel hoog is. Ik durf daarom van een succes te spreken.

Dit is zeker het gevolg van een heel gerichte communicatieaanpak. Vorig jaar, en nu nog meer, is er al gefocust op het informeren en sensibiliseren met betrekking tot de maatregel. Dit deden we via de geëigende kanalen en via de intermediairs voor sensibilisering en ondersteuning bij de registratie van het rekeningnummer. Op het hoogtepunt van de campagne telde dit netwerk meer dan drieduizend contacten. Deze intermediairs zijn onder andere de vakbonden, onze werkgeversorganisaties, de verschillende sectoren, steden en gemeenten, maar bijvoorbeeld ook de sociale secretariaten, mutualiteiten of ziekenhuizen en de digibanken. In de schoot van onze lokale besturen was het een vast topic om mensen die daar binnenwandelden bijvoorbeeld digitaal wegwijs te maken over de jobbonus. Nu merk ik op dat de maatregel goed ingeburgerd is en mensen vlot de weg vinden voor de registratie en bij vragen. In 2022 werd in de maand december ruim vijftigduizend keer contact opgenomen met de infolijn en de 1700-lijn. In december 2023, dus een jaar later, waren er 28.628 contacten.

De betrokken collega's die de communicatiecampagne hebben uitgewerkt, zijn daartoe trouwens genomineerd voor de Kortom Awards, voor straffe communicatie vanuit de overheid en de social profit.

Gezien de uitbetalingsronde voor refertejaar 2022 nog volop bezig is, is het moeilijk om nu te stellen hoeveel personen voor beide jaren rechthebbend waren en hun rekeningnummer finaal niet hebben geregistreerd. Deze analyse kan dus pas op een later moment worden gemaakt en gedeeld. Niettemin blijft de succesformule die we vorig jaar hebben gekend, herhaald worden, namelijk twee herinneringsbrieven bezorgen aan de rechthebbenden, waarvan de laatste zeker op papier, om ook de personen te bereiken die hun e-box geactiveerd hebben maar die niet actief raadplegen. Tevens wordt dit jaar nauw samengewerkt met

de digibanken waar de rechthebbenden steeds terechtkunnen voor hands-on ondersteuning bij bijvoorbeeld aanmelden met itsme en dergelijke meer. Ook het uitgebreide netwerk aan intermediairs dat vorig jaar werd uitgebouwd, wordt opnieuw ingeschakeld. Zij ontvangen regelmatig updates over de jobbonus en kunnen communicatiemateriaal downloaden en gebruiken. Als uit de analyse zou blijken dat er bepaalde sectoren of regio's proportioneel opvallend weinig registraties hebben, dan zullen we bekijken welke acties naar die groepen mogelijk zijn. Een beperkte groep zullen we echter niet bereiken, bijvoorbeeld omdat zij de jobbonus niet willen ontvangen of omdat ze naar het buitenland verhuisden zonder een adreswijziging door te geven.

Uiteraard mogen kritische vragen gesteld worden over de jobbonus, zoals ook door u werd gedaan, collega Verbeurgt. Dat er zeer weinig mensen in aanmerking komen voor het volledige bedrag van de jobbonus is inherent verbonden aan de manier waarop de jobbonus is geconcipteerd. We zijn ervan overtuigd en er altijd van uitgegaan dat het bedrag van de Vlaamse jobbonus moet worden uitgefaseerd en dat er rekening moest worden gehouden met het werkelijke aantal gepresteerde uren. Het zijn dus enkel die personen die voltijds werken aan het minimumloon die in aanmerking komen voor het maximumbedrag. Het aantal rechthebbenden die nu 650 euro, 600 plus 50, krijgen, is maar 0,17 procent van de totale groep rechthebbenden. Dat ligt in lijn met het aantal rechthebbenden uit het referentiejaar 2021.

Om het volledige bedrag te verkrijgen, moet men voldoen aan de volgende twee voorwaarden in de berekening: enerzijds moet het referentemaandloon voor alle kwartalen onder de minimumgrens liggen en anderzijds moet men voor alle kwartalen voltijds aan de slag zijn geweest.

U focust op het geringe aantal mensen dat het maximale bedrag krijgt, anderen vinden de jobbonus enkel 'een appeltje voor de dorst' omdat het gemiddeld uitbetaalde bedrag slechts 235 euro is. Ik heb oor voor de kritiek en plan met mijn administratie een grondige evaluatie te maken. Ik denk dat dat wel nodig is. Daarnaast zijn wij zeker bereid om alle mogelijke optimalisaties te onderzoeken.

Ondertussen blijft het onze betrachting om de huidige doelstelling en de impact van de jobbonus zo maximaal mogelijk te houden. Daarom wordt deze week naar de Vlaamse Regering gegaan, samen met collega Diependaele, om een nieuw besluit van de Vlaamse Regering (BVR) voor te leggen om de jobbonus maximaal te blijven aligneren met de stijgende minimumlonen.

We kunnen eventueel bij het verslag een overzicht geven van de hoeveelheid dossiers per schijf. Tussen 60 en 100 euro bijvoorbeeld zijn het bijna 200.000 mensen en tussen 100 en 150 euro zijn het 151.000 mensen. We kunnen het hele overzicht bezorgen.

De voorzitter: Collega Verbeurgt, aan u om te kiezen wat ermee gebeurt als u een schriftelijke vraag hebt ingediend. Dat mag u straks laten weten.

De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Eerst en vooral, minister, dank u voor uw antwoord en ook voor uw eerlijke repliek – dat ben ik ook van u gewend – waarin u zegt dat we dat eens grondig moeten analyseren. Daar ben ik het volmondig met u eens.

We hebben nu twee keer die jobbonus uitbetaald. Wij waren voor maar hadden ook bemerkingen. Ik denk dat het goed is dat we ook richting volgende legislatuur nadenken over hoe we als Vlaanderen de hefboomen die we hebben om werk te laten lonen, maximaal kunnen inzetten. Welke lessen leren we uit de

jobbonus zoals die deze keer door de Vlaamse Regering is ontwikkeld? Je zou bijvoorbeeld het zwaartegewicht meer kunnen verschuiven naar lage lonen zodat voor de mensen die het totale bedrag krijgen, het maximale bedrag groter wordt. Je zou kunnen zoeken naar manieren om de uitbetaling nog vlotter te doen verlopen. Ik denk dat dat goed is en ik ben zeer blij om te horen dat u die grondige analyse maakt.

Ik denk dat het ook interessant is om in die analyse te kijken naar de beroeps-categorieën, de sectoren zoals u zelf ook zei, maar ik heb bijvoorbeeld vernomen dat PhD-studenten ook aanspraak maken op de jobbonus. Dat heeft vooral te maken met de fiscale structuur van bursalen. Ik denk dat dat zaken zijn – dat zijn misschien details en ik wil niemand de jobbonus ontfzeggen – waarbij we toch eens moeten kijken hoe we met de middelen die we hebben, het meest mensen helpen die het het meest nodig hebben. Ik denk dat dat daar die grondige analyse zeer essentieel voor is.

Ik las in uw persbericht 0,2 procent, maar ik heb dus begrepen dat het maar 0,17 procent is die het volledige bedrag uitbetaald heeft gekregen. Over de vraag hoe ik de cijfers wil krijgen, ga ik nog even nadenken tot aan mijn finale repliek.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik heb eerst een tip voor collega Verbeurgt. Antwoorden op schriftelijke vragen zijn net zoals Limburgse vlaai: ze smaken beter als je ze samen nuttigt. (*Gelach*)

Het zou fijn zijn om ze toch samen te consumeren.

Voor de rest: als zelfs de organisaties die de mensen moeten informeren over de jobbonus, de wereldgerenommeerde Kortom Award – of hoe heette die? – behaald hebben, kan ik daar heel weinig kritiek of opmerkingen op hebben. Ik heb vooral begrepen dat aan iedereen die zijn rekeningnummer nog niet heeft gegeven, daar echt wel kansen toe worden geboden, dat mensen daar echt wel sterk in worden ondersteund. Ik vind dat ook belangrijk, want met die jobbonus zorgen we ervoor dat werken interessanter is dan niet-werken en we mogen daar best fier op zijn. Ik ben blij dat daar voldoende aandacht voor is.

De voorzitter: De heer Vande Reyde, 'The Joker' van deze commissie, heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik was naar een andere figuur aan het kijken, maar mijn kennis over Batman is beperkt.

Ik deel natuurlijk hier het enthousiasme van de collega's over de jobbonus. Ik ben blij dat er ook evolutie in die standpunten zit en dat die jobbonus door iedereen gesmaakt wordt. Ik zou voorstellen om onze pleidooien nog verder uit te breiden in de volgende legislatuur zodat die dan ook gesteund worden door de commissieleden hier aanwezig.

Ik had toevallig ook een vraag over die gegevens die al dan niet in schriftelijke vragen gesteld zijn. Wat mij wel interesseert, zijn de cijfers per gemeente, waarvan er een aantal door u in de pers genoemd zijn. Ik vind het altijd goed dat ministers ook schriftelijke vragen aan zichzelf stellen maar die cijfers die dan in de media genoemd worden, moeten alleszins wel aan de commissieleden worden gegeven.

Ik denk dat op de rest van de vragen die nog specifiek door de parlementsleden zijn gesteld, een beetje het embargoprincipe geldt, maar die verdeling per

gemeente van de uitbetaling van de jobbonus had ik ook wel graag ontvangen, misschien via de commissiesecretaris, als dat mogelijk zou zijn.

De voorzitter: De heer Van Hulle heeft het woord.

Bart Van Hulle (Open Vld): Ik heb even snel gerekend. Als je 950.000 brieven verstuurt, en 90 procent is uitbetaald, dan zijn er nog 95.000 niet uitbetaald. Als je naar 95 procent zou gaan zoals het jaar daarvoor, zou dat toch gaan over ongeveer veertigduizend. Ik denk dat van de uitbetalingen van het jaar daarvoor er nog een dertigduizend niet uitbetaald zijn. Ik maak me sterk dat die veertigduizend nu of binnenkort dezelfde zijn als die dertigduizend die het jaar daarvoor niet uitbetaald zijn. In mijn vlugge redenering zou het gaan over een dertigduizend die om een of andere reden het bedrag niet gekregen hebben. Zou het niet interessant zijn om de detectie te doen van die dertigduizend, met name, waar ze zich bevinden, in welke categorie van bedrag dat ze uitbetaald krijgen, om daar een analyse van te kunnen maken van waar structureel eventueel het probleem zit?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dat gaan we doen, collega Van Hulle. Dan wat de cijfers betreft, luister ik naar het parlement.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Dank u, minister. Ik heb het even opgezocht: de antwoordtermijn voor mijn schriftelijke vraag is komende dinsdag. Dus collega's, ik zou toch graag van mijn prerogatief gebruikmaken. Ik wacht er al lang op.

Ik was al verrast. Ik dacht al dat de communicatie van de minister een voorafname was op mijn schriftelijke vraag, maar daar zou ik de Vlaamse Regering niet van durven verdenken. Ook in dezen ben ik te goeder trouw.

Maar aangezien de minister al heeft kunnen communiceren, zou ik toch graag het antwoord op mijn schriftelijke vraag afwachten. Ik zal dat zo snel mogelijk met de collega's delen met een stuk taart, met veel plezier.

Ik heb natuurlijk nog één kleine opmerking. Collega Vande Reyde, wat voortschrijdend inzicht betreft: mijn fractie was altijd voorstander van de jobbonus. *(Opmerkingen van Maurits Vande Reyde)*

Nee, nee, maar er zijn maar drie partijen tussengekomen. Dus ik denk dat de jobbonus belangrijk is. Elke euro waarmee we de werkende Vlaming kunnen versterken, juichen we toe. Ik denk dat het nu vooral een kwestie is van lessen trekken uit dit eerste experiment, om te kijken hoe we werken in de toekomst structureel kunnen laten lonen, en dat als slogan kunnen versterken in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Collega Vande Reyde zegt aan collega Verbeurgt dat hij Vooruit niet viseerde met het voortschrijdend inzicht. Had u ons dan gevisieerd, collega Vande Reyde? *(Opmerkingen van Maurits Vande Reyde)*

U viseert iedereen. Oké, oké, we sluiten collega Vande Reyde uit van het schriftelijk antwoord en de vlaai.

Alle gekheid op een stokje, ik denk dat het goed is. Het ideale scenario zou natuurlijk zijn dat de jobbonus automatisch wordt uitbetaald, dat wie er recht op heeft, daar niets voor moet doen, geen rekeningnummer moet bevestigen, tien

dagen moet wachten, enzovoort. Ik hoop dat we daar tegen 2070 met de Vlaamse overheid toe in staat zijn. *(Gelach)*

De voorzitter: Dank u wel, collega Ronse. Collega Verbeurgt, ik kijk ook uit naar wanneer u het antwoord met ons zult delen, al dan niet via de krant. *(Gelach)*

De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de hervorming van de tijdelijke werkloosheid – 875 (2023-2024)

Voorzitter: de heer Imade Annouri

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Tijdelijke werkloosheid is een belangrijk thema. Herinner u, collega's, de coronacrisis, waar tienduizenden in tijdelijke werkloosheid zaten. Alle partijen in deze commissie zeiden unaniem: "Alstublieft, laat die mensen zich nu inschrijven bij VDAB en laat ons ervoor zorgen dat die mensen nu opleidingen krijgen, want er zullen mensen zijn die niet meer zullen kunnen terugkeren naar hun werkgever bij wie ze in tijdelijke werkloosheid zijn." En ja, onze beden werden verhoord. De federale overheid heeft ervoor gezorgd dat die mensen zich moeten inschrijven bij VDAB en dat VDAB die mensen kent, dit weliswaar pas op het einde, toen de grote coronashock net voorbij was. Maar goed, beter laat dan nooit, zeggen wij in West-Vlaanderen en wellicht ook elders in Vlaanderen.

Niettemin is toen een debat op gang gekomen over wat wij gaan doen met mensen in tijdelijke werkloosheid. De energiecrisis en de Oekraïne crisis hebben ook gezorgd voor een ophoping van tijdelijke werkloosheid. Als ik op vrijdag op bedrijfsbezoek ga, dan zie ik bij zeer veel bedrijven dat investeringen worden uitgesteld. Als ik naar de top van de 'supply chain' in de bouwsector ga, degenen die bouwmaterialen maken en zo meer, dan zeggen zij dat hun distributeurs het moeilijk krijgen, dat aannemers het moeilijk krijgen en dat projecten worden uitgesteld. Dat betekent dat ook in die sectoren steeds meer gebruik zal worden gemaakt van tijdelijke werkloosheid. Het debat is dus zeer actueel. Het is onze plicht om ervoor te zorgen dat we in de periode van tijdelijke werkloosheid maximaal zinvolle dingen doen met de mensen die in die tijdelijke werkloosheid zitten.

De federale overheid heeft ook een aantal hervormingen doorgevoerd. Ze heeft ervoor gezorgd dat de tijdelijke werkloosheid vanaf 1 januari 2024 duurder zal worden voor de werkgever, namelijk 5 euro per dag. Daarnaast wordt de uitkering aan tijdelijke werklozen verlaagd van 65 naar 60 procent.

Minister, werd u als Vlaams minister betrokken bij de hervorming? Wat was uw advies inzake die hervorming? Welke engagementen staan tegenover die hervorming? Kunnen wij, als mensen op tijdelijke werkloosheid staan, vanuit Vlaanderen nog sneller toegang hebben tot die mensen om hen te engageren voor opleidingen en dergelijke meer? Worden bijkomende maatregelen voorzien om hen beter in te zetten? Hoe kunnen we die mensen sneller opvolgen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Ronse, u haalt het terecht aan dat tijdens de coronacrisis de Federale Regering de toch wel goede beslissing nam om de tijdelijke werkloosheid wegens overmacht te versterken, namelijk een uitkering van 70 procent in plaats van 65 procent en een supplement van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Dit maakte deel uit van een breed pakket aan

maatregelen om onze economie en arbeidsmarkt te beschermen, iets waarin we vanuit de verschillende overheden in dit land goed geslaagd zijn, zo tonen heel wat indicatoren aan. Postcorona vielen we terug op de gewone 65 procent voor deze vorm van tijdelijke werkloosheid.

De Federale Regering heeft nu beslist om een structurele verlaging van de tijdelijke werkloosheid, de RVA-uitkering dus, wegens economische redenen door te voeren, dus niet door overmacht. Daarbij verlaagt de uitkering van 65 naar 60 procent en moet de werkgever inderdaad voorzien in een supplement, namelijk 2 euro per werkloosheidsdag voor arbeiders en 5 euro voor bedienden. Dit is een exclusief federale bevoegdheid en ik werd hierbij dan ook niet betrokken vanuit Vlaanderen. Ik begrijp dat het een louter budgettaire kwestie is, waarbij een stukje van die factuur naar de werkgevers is doorgeschoven.

Wat betreft uw volgende vraag kan ik meegeven dat VDAB onderzoekt in welke mate de gegevensuitwisseling rond de tijdelijke werkloosheid verbeterd kan worden. De dienst stelde hierover een officiële vraag aan de RVA, maar dat is allesbehalve evident, heb ik begrepen.

De manier waarop VDAB vandaag gegevens over de tijdelijke werkloosheid ontvangt, is allesbehalve optimaal. De data waarop de dienst zich moet baseren, worden pas op het einde van elke maand ontvangen en hebben bovendien slechts betrekking op de periodes tot en met de voorgaande maand. Er is dus steeds sprake van vertraging. Dit is een gevolg van een soms laattijdige rapportering aan de RVA door de werkgever, vaak gevolgd door correcties en dan is er ook nog de verwerkingstijd van gegevens van tijdelijke werkloosheid.

VDAB wil in samenwerking met de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) en de RVA op zoek gaan naar een oplossing om de termijn verder te kunnen inkorten. Zoals u weet, heb ik daarnaast ook het bredere initiatief genomen in het kader van de interministeriële conferentie (IMC) Werk om samen met de andere instanties in dit land te gaan bekijken hoe we de samenwerking op het vlak van data-uitwisseling op korte en langere termijn structureel kunnen versterken. Het beschikbaar hebben van voldoende data is essentieel om een gericht arbeidsmarktbeleid te kunnen voeren.

Tot slot benadert VDAB vandaag reeds actief de tijdelijk werklozen die zijn ingeschreven. Ze worden geïnformeerd dat ze zijn ingeschreven, en het dienstverleningsaanbod wordt in de kijker gezet. Ze worden gestimuleerd in de mogelijkheden om perioden van tijdelijke werkloosheid aan te grijpen om zichzelf te versterken in de eigen loopbaan, onder meer via het opleidingsaanbod, workshops of andere acties.

Er is een maandelijks communicatieactie naar de tijdelijk werklozen op basis van de lijst van aangiften van tijdelijke werkloosheid die VDAB op het einde van elke maand van de RVA ontvangt via de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid.

VDAB informeert de tijdelijk werklozen ook over het aanbod en maakt hen warm om daar gebruik van te maken. Wie zich via VDAB inschrijft als tijdelijk werkloze ontvangt bovendien de dag na inschrijving een startcommunicatie via mail of brief.

Daarnaast krijgt ook elke tijdelijk werkloze die drie maanden opeenvolgend tijdelijk werkloos is, een communicatie via mail of brief die hen informeert over de wetgeving tot verplichting tot inschrijving, hen oproept om de vrijgekomen tijd te gebruiken om even stil te staan bij de eigen loopbaan, en om dan samen vooruit te kijken naar wat er mogelijk is tijdens de periode van tijdelijke

werkloosheid. Daarbij wordt op een heel uitnodigende manier aangegeven waarvoor men allemaal een beroep kan doen op VDAB.

Als de tijdelijk werkloze de maand nadien nog tijdelijk werkloos is, ontvangt hij een herhaling van de communicatie. Die verloopt dan altijd schriftelijk. Het doel is om de tijdelijk werkloze aan te moedigen om zich in te schrijven, zich te informeren over het aanbod en gebruik te maken van de mogelijkheden die worden geboden.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Corona heeft heel veel kapotgemaakt, maar ik denk dat dat toch minstens één verdienste heeft gehad op het vlak van arbeidsmarktbeleid. Dat is dat we op het vlak van tijdelijke werkloosheid en het activeren van die mensen – die mensen werken al, voor alle duidelijkheid –, het investeren in zinvolle activiteiten in die periode en het mogelijk heroriënteren, toch forse sprongen hebben gemaakt.

Minister, ik ga er geen schriftelijke vraag over stellen. Misschien kan dat na het afsluiten van de commissie doorgegeven worden. Ik zou graag weten hoeveel tijdelijk werklozen in Vlaanderen effectief dankzij de tussenkomst van VDAB een opleiding hebben genoten, en hoeveel er dankzij zo'n opleiding of traject uit hun tijdelijke werkloosheid zijn gegaan om bij een andere werkgever, job of sector aan de slag te gaan?

Ik denk dat dat wel interessant zou zijn. Ik ga het niet via een schriftelijke vraag stellen, omdat dat ons meteen in staat stelt om de informatie gezamenlijk te consumeren.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Wat de impact van een vlaai toch kan doen met een mens. Zeer goed, we gaan die cijfers aan u bezorgen, collega. Dus wat dat betreft, is er geen enkel probleem.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de toegang tot federale databanken in het kader van de controles op de coronasteun – 780 (2023-2024)

Voorzitter: de heer Imade Annouri

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ja, en over controles gesproken, doe ik een korte inleiding over die Limburgse vlaaien, want ik wou er eentje nemen – ik zag uw foto, ik dacht dat het voor uw verjaardag was ... (*Opmerkingen van minister Brouns*)

Ah, die is al geweest, oké. Maar neen, ik heb toch eens gekeken wat dat allemaal inhoudt, zo'n erkenning. Ik moet zeggen dat ik me nu toch zorgen maak, want ik lees dat die vlaaien volgens de overheid voortaan enkel in Belgisch- of Nederlands-Limburg gebakken mogen zijn en dat ze moeten voldoen aan de volgende vereisten: ze moeten een diameter van minimaal 10 centimeter en maximaal 30 centimeter hebben; de bodem van het gistdeeg mag maximaal 1 centimeter dik zijn. Ik betwijfel of dat hier het geval is. En ze moet stevig genoeg zijn om als

taartpunt uit de hand gegeten te kunnen worden. Ze mag maximaal 1400 gram wegen, minimaal 140 gram, en de vulling mag enkel bestaan uit fruit, rijstap, griesmeel, crème, pudding of suiker. Dat alles moet voortaan worden gecontroleerd door de FOD Economie, op straffe van zware boetes. U kunt begrijpen dat ik er bij zoveel overheidsbetutteling geen vertrouwen meer in kan hebben dat dit stukje taart wel echt een Limburgse vlaai is, dus ik kan er ook niet van eten, helaas. Maar toch proficiat met de erkenning als streekproduct. *(Gelach en opmerkingen van Thijs Verbeurgt)*

De voorzitter: Met zoveel zoetigheden toch zo'n zure opmerking, collega Vande Reyde.

Collega Vande Reyde, u hebt 5 minuten om uw vraag te stellen, u hebt er al 2 minuten van opgebruikt. *(Gelach)*

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Dat was het waard, collega-voorzitter. Maar goed, over de coronasteunmaatregelen: u kent mijn analyse daarvan al uit het verleden. Ik denk dat het in het begin van de coronaperiode nodig was om snel op te treden en voldoende steun te geven. Ik denk dat we daarna wel een aantal zaken – achteraf is het natuurlijk makkelijk spreken – beter hadden kunnen doen. Ik heb daar ook wel op gewezen tijdens de coronaperiode zelf. Een aantal steunpremies zijn onrechtmatig toegekend, dat is geen geheim. Wat wel goed is geweest, is dat uw voorganger, minister Crevits, en uzelf daar wel veel controles voor hebben ingevoerd, om die onrechtmatige steun terug te vorderen.

Voor de steuntoekenning werd gekozen voor een snelle digitale aanvraagprocedure, zodat die snel door het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) kon worden toegekend. Daarop is er nu inspectie gedaan door VLAIO, waarbij een heel aantal inspecteurs zijn aangenomen en waarbij de meest risicovolle dossiers eerst zouden worden gecontroleerd.

Ik heb u daar een aantal schriftelijke vragen over gesteld. Daaruit bleek dat begin december ongeveer 6 procent van alle dossiers werd gecontroleerd en dat er al 137 miljoen euro aan steun werd teruggevorderd.

Die controles zouden gebeuren in twee fases. In eerste instantie heb je een algemene screening, zeg maar, op basis van bijvoorbeeld de NACE-codes (Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne). In tweede instantie zou er dan een koppeling gebeuren met allerlei databanken, waarvan vele zich op federaal niveau bevinden.

Voor die tweede fase is die toegang tot de federale databanken dus nodig, maar dat bleek niet zo evident te zijn in het verleden. Het laatste wat ik daarvan gehoord heb, is dat u hebt gezegd dat de gegevensuitwisseling met de federale overheid – en bijvoorbeeld met het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV) – ondertussen lopende is en dat die binnenkort klaar zou zijn voor het controleren van een bijkomend aantal dossiers.

Die federale gegevens zijn echt noodzakelijk voor een degelijke controle. Het Rekenhof achtte dit vooral noodzakelijk voor de niet-btw-plichtige beroepen, omdat daar geen inspectie mogelijk zou zijn op basis van de data waar wij momenteel toegang toe hebben.

Vandaar dat ik volgende vragen heb, hopelijk nog binnen het tijdsbestek.

Eén: die RIZIV-data zijn dus heel belangrijk voor de controle van bijkomende dossiers en dus vooral voor die niet-btw-plichtige beroepen. Zijn die RIZIV-data inmiddels beschikbaar? Hebben wij – of hebben de controleurs van VLAIO – daar volledige toegang toe? Dat zal op korte termijn gebeuren, maar het is mij nog

niet helemaal duidelijk of dat nu volledig vlot verloopt. Waarom duurde dat eigenlijk zo lang om dat geregeld te krijgen?

U hebt ergens in mei, denk ik – of voor de zomer alleszins – gezegd dat de gegevensuitwisseling wel lopende was, maar in mijn recente schriftelijke vraag zei u dan toch dat de gegevensoverdracht nog niet voltooid was. Ik ben een beetje verward over of het proces van datadeling met het RIZIV nu wel of niet volledig in orde is.

Tweede vraag: heeft VLAIO inmiddels ook toegang tot alle andere federale gegevens die nodig zijn om de toegekende coronasteun te controleren? Welke wel of welke niet?

En mijn derde vraag: een vrij groot aandeel van de gecontroleerde dossiers blijkt onregelmatigheden te bevatten, maar dat heeft ook te maken met het feit dat door de controlestrategie eerst de dossiers werden onderzocht waar een verhoogd risico was. Kunt u misschien zeggen welke bevindingen u al hebt gemaakt uit die eerste batch, zeg maar, van dossiers, zodat we daar misschien uit kunnen leren voor de tweede fase, waarvoor die federale data worden ingeschakeld?

Ten slotte: begin december was dus 6 procent van alle dossiers gecontroleerd. Er werd 137 miljoen euro teruggevorderd. Dat is geen onaanzienlijk bedrag. Eerder waarschuwde het Rekenhof ook al dat niet alle dossiers tijdig gecontroleerd zouden geraken. Hoe schat u vandaag de situatie in, gezien de hindernissen die wij de voorbije jaren intussen al ondervonden hebben? Denkt u dat VLAIO op schema is om een volledige controle tijdig te kunnen afhandelen? Of moeten wij stilaan beginnen te leren leven met het feit dat een volledige controle een utopie zal zijn, en dat we zullen moeten werken met een basis van dossiers – een staalproef, zeg maar – op basis van de mogelijkheden die vandaag voorhanden zijn?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Vande Reyde, weet u wat het allerlekkerst is bij een lekker stukje Limburgse vlaai? (*Opmerkingen van Maurits Vande Reyde*)

Dat sowieso, je wordt er optimistisch van. Nee, koffie. En waar hebben we lekkere koffie? In Diest, dat is een streekproduct. (*Opmerkingen van Maurits Vande Reyde*)

Het is een Belgisch streekproduct. Bij dezen, collega, dank u wel voor de reclame die u hebt gemaakt voor dat lekkere streekproduct.

Gelukkig ligt de coronacrisis achter ons. Maar er is effectief nog heel wat nazorg bij VLAIO om die dossiers te controleren, zodat ook onterecht ontvangen steun wordt teruggevorderd.

Ik breng de cijfers nog even in herinnering. Er werden 587.639 steunaanvragen uitbetaald aan 192.833 unieke ondernemingen. In totaal gaat het over meer dan 2,5 miljard euro aan steun, waarvan 1,1 miljard euro in het kader van de coronahinderpremie.

Deze steunmaatregelen hebben op basis van een externe evaluatie een duidelijk positief macro-economisch effect gehad en hebben ervoor gezorgd dat de impact van de crisis in Vlaanderen werd beperkt, en dat het economisch herstel werd versneld.

VLAIO controleert evenwel via een inspectiestrategie of de steun goed terecht is gekomen. Daarbij spelen analyses via koppeling van databanken dus een belangrijke rol. Hieronder behoren ook gegevens via het RIZIV.

In de periode voor maart 2023 werden tussen VLAIO, de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) en het RIZIV alle voorbereidende afspraken gemaakt, zodat er gegevens kunnen worden gedeeld over de zorgverstrekkingen van de betrokken ondernemers in de zorgsector, bijvoorbeeld bij tandartsen.

Sinds maart vorig jaar wisselen VLAIO en het RIZIV concrete bedrijfsgegevens uit om de data onder de juiste vorm te zetten. Ze voeren alle nodige technische en inhoudelijke controles en testen uit zodat de kwaliteit verzekerd is.

Dat proces neemt wel heel wat tijd in beslag, omdat het een nieuwe vorm van dataselectie en uitwisseling betreft waarbij ook alle risico's op fouten en datalekken zo goed mogelijk moeten kunnen worden beheerst.

Langs de kant van VLAIO werd inmiddels de technische infrastructuur opgezet om de data te kunnen ontvangen, verwerken en inzetten voor de inspectie van dossiers. Dus op het moment waarop de data aangeleverd worden, kan meteen worden gestart met de inspecties op basis van die data. Belangrijk is dat we via het RIZIV gegevens over verstrekkingen of omzet zullen hebben voor de exacte periodes van de steuntoekenning. Dat is dus veel exacter dan via de btw.

Eind december is er nog contact geweest tussen VLAIO en het RIZIV om de uitwisseling van de bulk van data zo snel mogelijk op te starten. VLAIO heeft al toegang tot de voornaamste federale gegevens die nodig zijn om de toegekende coronasteun te controleren, maar werkt ondertussen ook verder om nog enkele andere gegevens van federale overheden te kunnen ontsluiten.

Zo maakt VLAIO gebruik van de identificatiegegevens van ondernemingen uit de Kruispuntbank van Ondernemingen van de FOD Economie. Daarnaast sloot het een protocol met de FOD Financiën af om bepaalde omzetgegevens uit de btw-aangiftes te gebruiken. Ze kregen ook een bevestiging of een onderneming met een geregistreerd kassasysteem werkt. Ten slotte kregen ze ook de gegevens over het beroepsinkomen uit 2019 van ondernemers in bijberoep.

Enkel voor het laatstgenoemde gegeven aangaande het beroepsinkomen van de ondernemers in bijberoep moet de technische opzet van de gegevensmededeling nog gerealiseerd worden. VLAIO en het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ) – dat is de beheerder van het overbruggingsrecht voor zelfstandigen – wisselen waar nodig vermoedens van fraude met elkaar uit. De inspecteurs van de diensten zullen dus ook gegevens kunnen uitwisselen over het sociaal statuut van een onderneming.

Vooraf moet ik toch opmerken dat er wel een groot verschil is gebleken tussen de theorie van het gebruik en de koppeling van beschikbare overheidsdata, en de concrete praktijk. Toegang verkrijgen tot bruikbare data heeft heel wat energie gekost.

De verkregen data blijken echter ook vaak een sterke indicatie te geven van mogelijke overtredingen tegenover de regelgeving. De gedeelde gegevens worden dan ook ten volle aangewend om verschillende risicoanalyses op te kunnen zetten. De uitgevoerde diepgaande controles op deze risico's tonen in de meerderheid van de gevallen inderdaad dat de steun onterecht is toegekend.

Door de inspectie werden in totaal al 36.536 diepgaande controles uitgevoerd. Voor 58,77 procent van de dossiers gaf dit aanleiding tot een terugvordering. Dat zijn 21.471 dossiers. VLAIO heeft al voor ongeveer 157 miljoen euro aan terugvorderingen gedaan. Hiervan is nog 55,2 miljoen euro terug te betalen.

VLAIO kan niet alle steundossiers in de diepte controleren. Daarom werden die voorafgaande risicoanalyses opgezet, waaraan alle dossiers wel worden onderworpen.

Het is een knipperlichtsysteem als het ware. De diepgaande controle wordt vervolgens uitgevoerd op de meest risicovolle dossiers.

Voor de controle van die dossiers ligt VLAIO op schema. VLAIO heeft daarvoor 18,2 inspecteurs ter beschikking. In de periode 2020 tot en met 2023 werden jaarlijks meer dan negenduizend inspecties uitgevoerd. De planning voor 2024 is dat men tot 11.000 inspecties zal kunnen gaan. Hiermee komen we dus op 47.500 diepgaande inspecties. Die zullen betrekking hebben op ongeveer 23.000 unieke ondernemingen of 12 procent van de gesteunde ondernemingen.

Er kan teruggevorderd worden tot vijf jaar na de toekenning. Dat is dus, afhankelijk van de maatregelen, tot het voorjaar van 2025, of zelfs tot het voorjaar van 2027. In het najaar van 2024 zal er een evaluatie gebeuren van de stand van zaken. Op basis daarvan kan de controleperiode en de daarbij horende versterking van de inspectiediensten zo nodig nog verlengd worden door de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik reageer nog heel kort maar serieus op de streekproducten. U hebt gelijk: er is niets mis mee om wat trots te zijn. Ik stel maar gewoon in een breder debat – maar misschien kunnen we het daar een andere keer over hebben – de vraag of dat allemaal via de overheid moet worden gereguleerd en of er vanuit de overheid bepaalde verbodsbepalingen moeten worden ingesteld over waar je dat mag maken en hoe je dat mag maken. Wat de Diestse koffie betreft: die is, als ik me niet vergis, bij het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) geregistreerd. *(Opmerkingen van minister Jo Brouns)*

Dat is nog iets anders. Dat is gewoon eerder een promotietool en daar zijn geen verboden bij ingesteld. Goed, dat is misschien voor een volgende vraag om uitleg. *(Non-verbale reactie van minister Jo Brouns)*

Ja, maar het is toch nodig om die overheidsbetutteling soms eens te benoemen. *(Gelach)*

De voorzitter: Collega Vande Reyde, gaat u rustig verder.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Bedankt voor uw uitleg wat de controles betreft. Op zich is uw systematische aanpak goed. Ik denk dat we daar lessen uit moeten trekken, want het is toch vrij absurd dat er zolang over gedaan is geweest om data te delen van het ene overheidsniveau naar het andere, en vooral voor de niet btw-plichtigen is dat een groot probleem gebleken. Ik denk dat we daar wel lessen uit hebben getrokken. Het is alleszins goed dat daar ook verbetering in vast te stellen is.

Ik zou u nog willen vragen – misschien is daar vandaag nog geen duidelijk antwoord op, maar is daar nog voor het einde van de legislatuur een duidelijk beeld over te krijgen – hoe het zit met de verdere evolutie van dat inspectieteam. Ik begrijp dat de versterking daarvan momenteel op kruissnelheid zit, maar hoe ziet u dat evolueren, eens er een knik naar beneden – die er op een bepaald moment zal zijn – in de controles zit? Hoe ziet u dat inspectieteam op termijn evolueren? Ziet u dat weer afgebouwd worden als daar ruimte voor is? Het is waarschijnlijk iets waar u niet meteen op kunt antwoorden, maar als u daar misschien in de toekomst nog een indicatie van kunt geven, zou dat misschien goed zijn om die controlemechanismes verder in de gaten te kunnen houden.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Ik vermeld dit gewoon voor het verslag. Ik wil gerust de discussie voeren over een te zware overheid maar, collega Vande Reyde, u moet wel op het juiste niveau debatteren. Als ik het goed begrepen heb, is de Limburgse vlaai erkend als Europees streekproduct en het is dus op Europees niveau dat de regelgeving bepalend is. Die is anders dan de Vlaamse. We kunnen hier over de Vlaamse regelgeving praten, maar de Limburgse vlaai zit nu op het niveau van de champagne, de mozzarella en de Franse kazen. Het probleem zit misschien op Europees niveau, maar ik ben er zeker van dat de lijststrekker van de partij van de heer Vande Reyde op Europees niveau – die van Limburg is, als ik het goed heb begrepen – de erkenning op Europees niveau zal aanvechten wegens te veel administratieve belasting. *(Gelach)*

Ik kijk uit naar dat debat in het Europees Parlement. *(Opmerkingen van minister Jo Brouns)*

Ik geef het alvast mee aan onze lijststrekker, de heer Tobback, die de Limburgse vlaai met verve zal verdedigen in Europa, als hij daar van de kiezer de kans toe krijgt.

De voorzitter: Collega's, deze commissie slaagt er elke keer weer opnieuw in om, mij alleszins, te verbazen.

Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik neem de vraag en de suggestie naar de toekomst toe verder mee. Ik ben echt enorm onder de indruk van het feit dat een simpele Limburgse vlaai zoveel aandacht geniet in deze commissie, waarvoor mijn oprechte dank, collega's.

De voorzitter: Aan u, collega Vande Reyde, voor een slotbemerking over vlaaien of VLAIO, aan u om te kiezen. *(Gelach)*

De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): We zullen het hierbij houden. Graag gedaan, voorzitter.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over een transformatiegericht innovatiebeleid – 879 (2023-2024)

Voorzitter: de heer Imade Annouri

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Minister, om hun eigen adviezen over een transformatiegericht innovatiebeleid te onderbouwen, onderzochten de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) en de Nederlandse Adviesraad voor wetenschap, technologie en innovatie (AWTI) in een gezamenlijke landenstudie hoe dit beleid vorm krijgt in Zweden, Zwitserland en Oostenrijk.

De AWTI bracht midden december resultaten naar buiten. Volgens de adviesraad versterkt het Nederlandse beleid vooral bestaande processen, structuren en belangen en is er te weinig oog voor fundamenteel andere perspectieven of een inspirerend toekomstbeeld voor het land om de samenleving en de economie toekomstbestendig en duurzaam te maken. Dat is toch wel een opvallende conclusie.

VARIO gaat in zijn memorandum – de publicatie van VARIO is nog niet ter beschikking – dieper in op de noodzaak van een transformatief innovatiebeleid dat niet alleen gericht is op economische groei, maar tegelijk ook op maatschappelijke impact en duurzaamheid. De Vlaamse adviesraad wijst daarbij op de Transitions Performance Index (TPI) van de Europese Commissie, waar Vlaanderen dertiende is gerangschikt.

Uit de publicatie van de AWTI blijkt dat Zwitserland en Oostenrijk net als Vlaanderen een sterke bottom-uptraditie in innovatie en onderzoek hebben. Deze landen vinden het nu noodzakelijk om zich parallel aan het klassieke innovatiebeleid ook te richten op maatschappelijke uitdagingen en innovatie hierin te sturen. Zo is Zwitserland een nieuwe entiteit die gebaseerd is op het Amerikaanse ARPA-model (Advanced Research Projects Agency), aan het bekijken en heeft Oostenrijk sinds kort een superministerie dat de probleemdomeneinen zoals klimaatactie, energie, mobiliteit en omgeving samenbrengt met onderzoek en innovatie. In Zweden is die top-downfocus op transformatiegericht onderzoek er al langer door de integratie van de Sustainable Development Goals (SDG's) en thema's in de onderzoeksagenda, maar zijn er problemen met de sturing en de vaagheid van de te behalen doelen.

Uit de publicatie blijkt ook dat in zowel Oostenrijk als Zwitserland, beide federale staten, innovatie en onderzoek voornamelijk federale aangelegenheden zijn om onder meer een goede coördinatie te voorzien. In ons land zitten innovatie en onderzoek voornamelijk bij de deelstaten en verloopt de coördinatie met en van het federale niveau niet altijd even vlot.

Minister, hebt u kennisgenomen van het rapport? Welke lessen neemt u hieruit mee? Moet Vlaanderen volgens u er ook over nadenken om nog meer sturend of thematisch te werken met betrekking tot onderzoek en innovatie in bepaalde domeinen? Wilt u de optie van een hoger coördinerende instantie zoals in Oostenrijk of Zwitserland laten onderzoeken? Welke mogelijkheden ziet u om de coördinatie met en van het federale niveau te verbeteren?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Het vermelde rapport is inderdaad een vrij interessante studie, omdat het net Vlaanderen vergelijkt met andere landen die eveneens voortrekker zijn in Europa op het vlak van onderzoek en innovatie. Ik ben trouwens vorig jaar gaan spreken op het colloquium waar het VARIO-memorandum werd toegelicht. Een aantal boodschappen van toen zijn relevant voor uw vraag om uitleg over de studie van VARIO met de Nederlandse collega's van de AWTI.

Sinds 2021 is Vlaanderen toch wel de innovatieleider volgens het Europese 'regional innovation scoreboard' (RIS). Voor onderzoek en ontwikkeling (O&O) staan wij daar op de eerste plaats in Europa. We hebben Zweden voorbijgestoken. Het is al een paar keer gezegd dat we daar trots op mogen zijn. Dat is te danken aan de inmiddels 3,65 procent van het bbp aan O&O-uitgaven. De kwaliteit van ons innovatie-ecosysteem staat daarbij garant voor het goede gebruik van die middelen. Aan de innovatietop blijven, is en blijft onze ambitie. Daar geraken is een, daar blijven is vaak een ander paar mouwen. We moeten wat mij betreft dat beleid doorzetten de komende jaren

Men pleit ook terecht voor een innovatiebeleid dat sterk bijdraagt aan de noodzakelijke maatschappelijke transformaties zoals klimaatneutraliteit, de versterking van de productiviteitsgroei of de aanpak van de vergrijzing. Tegelijk is het belangrijk om het gezonde evenwicht tussen bottom-upkanalen, waarbij onderzoekers en bedrijven aan het stuur zitten, en top-downsturing goed te bewaren. Ik kan daarin meegaan. We moeten ook absoluut voorkomen dat de veelheid aan

maatschappelijke problemen die we als technologische uitdagingen willen aanpakken, zorgen voor bijkomende structuren in het innovatielandschap en de versnippering van middelen. In het belang van een doelmatige aanpak denk ik dat we een pact voor innovatiegedreven transformatie nodig hebben. In dit pact moeten wat mij betreft de quadruplehelixactoren samen keuzes maken over de prioriteiten voor de komende legislatuur en hoe deze doelstellingen op te volgen, en vooral afspraken over de samenwerking. Dat is alvast mijn overtuiging op dat vlak.

Toponderzoek vraagt ook topinfrastructuur. Dit moet absoluut een investeringsprioriteit zijn. Ik steun dan ook voluit het pleidooi van VARIO om vanuit Vlaanderen mee te investeren in de Einsteintelecoop. Ik heb zelf voor 2024 het voornemen om elke kans die ik krijg, te benutten om te pleiten voor die Einsteintelecoop als een van de allergrootste hefboomen en magneten in vele decennia, die direct en indirect sociaal-economisch alleen maar positieve effecten kan hebben voor België en onze positie in Europa. De vestiging op het drielandenpunt van deze unieke topinfrastructuur is wat mij betreft baanbrekend en grensverleggend. We hebben bijvoorbeeld van de European Organization for Nuclear Research (CERN) kunnen leren dat de maatschappelijke return van een dergelijk project immens is. Ik verwijs heel concreet bijvoorbeeld naar Science, Technology, Engineering and Mathematics (STEM).

STEM brengt mij hier via een bruggetje naar innovatietalent, dat nodig is. We hebben mensen nodig om die innovaties te kunnen realiseren. Het is een boutade, maar zonder mensen werkt het niet. Het aanmoedigen van STEM, van internationale mobiliteit en van levenslang leren zijn dan ook ontegensprekelijk bijzonder belangrijke voorwaarden. Het lijkt mij dan ook een enorme opportuniteit dat de departementen Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) en Werk en Sociale Economie (WSE) zullen fusioneren tegen het einde van dit jaar. Hiermee brengen we dus het arbeidsmarktbeleid en het innovatiebeleid onder één dak, en dat moet dus tot een gemeenschappelijke visie en samenwerking leiden rond oplossingen voor innovatietalent, en op die manier kan dat ook verder worden versterkt.

Internationalisering – dat spreekt voor zich – is ook van primordiaal belang: een Vlaanderen dat naar buiten kijkt en een internationale ambitie moet hebben en een Vlaanderen waar de wereld welkom is voor onderzoek en het ondernemerschap van de toekomst. Dat beseffen we nog meer dan ooit in het licht van het pas gestarte EU-voorzitterschap. In het Europese innovatie- en industriebeleid moet ook transformatie richting duurzaamheid en digitalisering centraal staan. Dat zijn meteen ook de speerpunten van ons als voorzitter in het industriebeleid, maar ik deel ook de bekommernis over de risico's van staatssteun via de lidstaten. Een gelijk speelveld is daarin een belangrijk aspect. Dat is een debat dat ik binnen de EU-industrieraad als voorzitter het komende semester actief wil stimuleren en waarbij ik hoop dat we tot duidelijke raadsconclusies en aanbevelingen kunnen komen voor de volgende Europese Commissie.

Ik heb nog één opmerking over uw vraag in verband met de hogere coördinerende instantie. Die bestaat binnen Vlaanderen al met het Voorzitterscollege. Zoals ook gezegd zal de samenwerking met de departementen EWI en WSE op dat vlak wat opleveren.

Tot slot, wat uw derde vraag over de coördinatie met het federale niveau betreft, dat verdient toch wel enige nuance. Coördinatie is natuurlijk belangrijk als het over thema's gaat met gedeelde bevoegdheid zoals ruimtevaart en de ESA-middelen, maar daarover lopen de contacten goed. Daar waar Vlaanderen zelf de volheid van bevoegdheden heeft, lijkt het mij praktischer om eerst zelf in eigen huis die goede coördinatie op orde te hebben. Je moet ook op opletten om de

vergelijking met de situatie in andere landen te maken. Op zich loopt het hier wel goed in Vlaanderen met het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO), het departement EWI en ook onze strategische onderzoekscentra en universiteiten, en daar mogen we dan best ook wel trots op zijn.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Dank u, minister, voor uw antwoord. Ik vind het op zich goed dat er studies gebeuren waarbij ook eens gekeken wordt hoe we zo'n begrip als transformatie richting innovatiebeleid vorm gaan geven. Als we ons dan gaan spiegelen aan andere landen die al stappen hebben gezet, vind ik dat sowieso waardevol dat dat wat verder wordt onderzocht, altijd rekening houdend met de structuur van een land of de structuur van een regio en ook de voorgeschiedenis.

U hebt er terecht op gewezen, minister, dat we qua onderzoek en ontwikkeling (O&O) in de top van Europa spelen. Richting de verdere doorvertaling daarvan zitten we eigenlijk ook in die top. We zijn daar niet nummer 1 maar we scoren hoog. Het is kwestie van dat vol te houden, en het lijkt me dan ook zeer belangrijk dat we dat doen.

U hebt een aantal acties daarrond opgesomd. Wat betreft het memorandum van de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) zelf, daar viel het mij ook op in de passage waar ze verwijzen naar het transformatief innovatiebeleid dat ze het direct koppelen aan extra budgetten die daarvoor zullen moeten worden voorzien. Goed, de vraag naar extra budgetten zal natuurlijk een onderdeel zijn van de volgende legislatuur en voor de onderhandelingen daarrond. Ik wil daar graag bij opmerken dat ik denk dat we daar ook goed moeten nadenken over de grote vraagstukken. Die middelen zullen niet alleen maar uit de O&O-portefeuille kunnen komen, daar zal iedereen inspanningen moeten doen om de richtingen die een overheid wil aangeven, ook op vlak van O&O, soms iets breder te benaderen. We zullen dat niet alleen maar uit dat O&O-budget zullen kunnen uitgeven. Dat is een belangrijke kanttekening daarbij.

Wat de federale coördinatie betreft, was het misschien niet helemaal duidelijk in mijn vraagstelling, maar mijn doelstelling was voornamelijk om een stuk richting het Belgian Federal Science Policy Office (BELSPO) te gaan wijzen, waar toch nog wel wat optimalisaties mogelijk zijn en waar we, denk ik, ook nog verder moeten kijken. Het was alleszins niet bedoeld als een kritiek richting de huidige samenwerkingsmodellen en de coördinatie die momenteel al gebeurt in Vlaanderen binnen de organen en binnen het Voorzitterscollege.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.